

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

**dokonanej w dniach 11 – 12 stycznia 2014 r. na kierunku „zarządzanie”
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym
realizowanych w formie niestacjonarnej na Wydziale Nauk Społecznych
Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wiesław Ciechomski – członek PKA,
- prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA,
- mgr Edyta Lasota - Bełzek – ekspert PKA
- Agnieszka Szyndler – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Przesłanką przeprowadzenia wizytacji na Wydziale Nauk Społecznych Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie na kierunku „zarządzanie” jest własna inicjatywa Polskiej Komisji Akredytacyjnej a wynika ona z informacji o wypromowaniu absolwentów na powyższym kierunku studiów. Wizytacja ta jest przeprowadzana po raz pierwszy. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć, analizy prac dyplomowych i etapowych, spotkań z nauczycielami akademickimi i studentami ocenianego kierunku studiów oraz oglądu bazy dydaktycznej w której prowadzone są zajęcia dydaktyczne.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1).

Koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie jest bezpośrednio związana z misją uczelni której zasadniczą powinność ujmuje hasło: **ZAWSZE PROFESJONALNIE SŁUŻYMY BIZNESOWI**. Już sama tożsamość kierunku *zarządzanie* wypracowana przez długie lata przez środowisko wyższych uczelni nadaje temu kierunkowi służebną rolę wobec działań w zakresie biznesu. Natomiast nadany przez wizytowaną Uczelnię profil praktyczny kierunku wzmacnia dodatkowo tę rolę. Wizytowana uczelnia ma bardzo jednoznacznie wyznaczoną w swojej strategii rolę zarówno w środowisku uczelni regionu zachodniopomorskiego jak i w regionie. Strategia **Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie** wyznacza cele rozwojowe, w tym w zakresie dydaktyki. Uczelnia deklaruje się (w raporcie samooceny) jako „instytucja oparta o system wartości humanistycznych, kształcąca w duchu poszanowania praw człowieka, patriotyzmu, demokracji, ekorozwoju oraz odpowiedzialności za losy społeczeństwa i kraju, uczelnia respektująca i promująca europejski system wartości oraz wolności, uczelnia respektująca zasady poszanowania praw chroniących własność

intelektualną, uczelnia bazująca na zasadach profesjonalizmu i partnerstwa.” Koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie realizuje w określonym zakresie te deklaracje jak np., poprzez zatrudnianie kadry o specjalizacji naukowej i zawodowej związanej z potrzebami procesu dydaktycznego zorientowanego na profil praktyczny. I tak w składzie kadry prowadzącej zajęcia znajdują się:

- pracownicy naukowo-dydaktyczni z dorobkiem naukowym,
- pracownicy naukowcy z doświadczeniem praktycznym (konsultanci, doradcy i trenerzy biznesu, członkowie rad nadzorczych, menedżerowie projektów, itp.),
- wykładowcy z wieloletnią praktyką w realizacji projektów i zarządzania organizacjami (np.: specjalista zarządzania zasobami ludzkimi, ekspert Krajowej Instytucji Wspomagającej i Regionalnego Ośrodka EFS, wiceprezes zarządu agencji reklamowej, ekspert e-learningu, koordynatorzy projektów innowacyjnych),
- przedstawiciele firm i przedsiębiorców (np.: właściciel agencji marketingu internetowego, główny analityk w firmie badań i analiz statystycznych, Prezes Zarządu jednej z największych firm informatycznych w regionie),
- przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu.

Uczelnia w swojej strategii formułuje 3 priorytety strategiczne:

- Rozbudowa i modyfikacja programowa oferty dydaktycznej w kierunkach zgodnych z głównym profilem edukacyjnym Uczelni z uwzględnieniem znaczenia studiów II stopnia
- Umocnienie roli Uczelni jako instytucji naukowo-edukacyjnej w euroregionalnym środowisku gospodarczym
- Rozwój strategicznych zasobów ZPSB

Koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie wpisuje się w te cele i je realizuje poprzez opracowywanie docelowego modelu kształcenia o profilu praktycznym uwzględniającego potrzeby i oczekiwania rynku pracy i nowoczesnej gospodarki, internacjonalizacji kształcenia poprzez wprowadzanie ścieżki kształcenia w języku angielskim i zapewnienia rozwoju kompetencji absolwentów kadry akademickiej. Ponadto strategia wyznacza właściwą rolę jakości kształcenia, co na kierunku zarządzanie realizowane jest przez funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W raporcie samooceny stwierdza się, iż „Ogólnym celem kształcenia na kierunku zarządzanie jest kreowanie umiejętności i aktywnych postaw menedżerskich. Absolwent jest osobą przedsiębiorczą, zdolną do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, podjęcia pracy w charakterze specjalisty z zakresu zarządzania, oraz do kontynuacji kształcenia przez całe życie w celu dostosowania się do zmieniających się wymagań rynku pracy, w tym podjęcia studiów II stopnia”. Koncepcja kształcenia jest podporządkowana temu celowi zarówno poprzez dobór specjalności kształcenia, kadry kształcącej, praktyk gospodarczych jak i treści i form kształcenia.

Istotnym walorem koncepcji kształcenia jest jej stopień upracticznienia. Profil praktyczny realizowany jest zarówno poprzez bezpośredni kontakt z praktyką biznesową jak i formy wirtualne. Stąd też kształcenie praktyczne studentów odbywa się poprzez:

- pracę na realnych studiach przypadków, analizie rzeczywistych problemów zarządczych, poznawaniu metod/narzędzi wykorzystywanych w praktyce;
- pracę w firmie symulacyjnej, uczestnictwie w grach symulacyjnych (Marketplace) i decyzyjnych (np. D&J Resort);
- włączenie w proces kształcenia wizyt studyjnych (studenci w firmie) lub wizyt eksperckich (goście na zajęciach), uczestnictwo studentów w debatach biznesowych z zakresu zarządzania;

- zajęcia w Wirtualnym Pre-Inkubatorze (autorskie nowoczesne narzędzie, które wspomaga przygotowanie do firmy inkubacji oraz weryfikuje wiedzę i predyspozycje potencjalnych przedsiębiorców) pod nadzorem pracowników Biura Konsultingu i Szkoleń, Centrum Rozwoju Biznesu ZPSB;
- zorientowane praktyki studenckie, np. udział studentów w testowaniu gry miejskiej „Pociąg do biznesu”;
- narzędzie internetowe Platforma MATRIX przeznaczone do transferu wiedzy i zacieśniania współpracy pomiędzy sektorem nauki i biznesu.

Istotnym walorem programu kształcenia jest wprowadzenie zróżnicowanych i elastycznych zajęć z wykorzystaniem ITC, e-learning, gry symulacyjne, treningi menedżerskie, warsztaty, dyskusje moderowane. Zespół oceniający zapoznał się z realizacją kształcenia na odległość, które prowadzone jest z zachowaniem odpowiedniej staranności i profesjonalizmu i wspomaga w istotnym zakresie proces dydaktyczny w tym pracę własną studenta. Trzeba też zauważyć, iż koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie opiera się na ścisłym związku dydaktyki z działalnością funkcjonującego w Uczelni Centrum Rozwoju Biznesu i przenoszeniu doświadczeń tej organizacji do procesu dydaktycznego.

2).

Koncepcja kształcenia dla profilu praktycznego kierunku zarządzanie, która znajduje się w fazie budowania jest wypracowywana w procesie konsultacji, w którym uczestniczyli pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału, a także przedstawiciele praktyki gospodarczej i administracji lokalnej, oraz studenci. Udział studentów w procesie ustalania koncepcji, celów i efektów kształcenia ogranicza się do udziału w obradach Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Studenci nie opiniują powstałych planów i programów studiów. Spotkanie zespołu oceniającego z kadrą akademicką potwierdziło widoczne zaangażowanie w budowanie praktycznego profilu kierunku zarządzanie. Podkreślano liczne spotkania z dziekanem Wydziału i dyskusje, które doskonały program kształcenia w tym jego formy, sposoby przekładania doświadczeń z biznesu do procesu kształcenia. Nauczyciele podawali konkretne przykłady budowania warsztatów na podstawie własnych doświadczeń z praktyki gospodarczej. Należy też zaznaczyć, że do budowy koncepcji kształcenia wykorzystano doświadczenia międzynarodowe jak np. programy przedsiębiorczości i zarządzania realizowane w Savonia University of Applied Sciences, Finlandia; Saxion University of Applied Sciences, Holandia, wzorce i analizy opublikowane przez wiodące instytucje krajowe i zagraniczne (np. *Bilans Kapitału Ludzkiego*, *A Tunning Guide to Formulating Degree Programme Profiles*, CoRe, *Hihger Education Reports*). W budowaniu koncepcji kształcenia wykorzystano również wyniki przeprowadzonych badań własnych dotyczących sytuacji na rynku pracy jak np. raport. *Edukacja menedżerska w województwie zachodniopomorskim w kontekście sytuacji na rynku pracy*, 2012, 2013.

Cele strategiczne rozwoju Uczelni zakładają współpracę z otoczeniem gospodarczym. Uczelnia zamierza wdrożyć model bikameralny mający na celu systemową współpracę z Radą Programową złożoną z przedstawicieli pracodawców. Perspektywy te mają szczególne znaczenie, gdyż uczelnia w analizie SWOT zidentyfikowała swoje słabe strony wymieniając nikielne związki ze środowiskiem gospodarczym. Uczelnia współpracuje ze środowiskiem gospodarczym ale przede wszystkim w zakresie praktyk zawodowych i staży zawodowych. W raporcie samooceny wymienia się podmioty współpracujące z Wydziałem: Północna Izba Gospodarcza w Szczecinie, Technopark Pomerania, Sąd Arbitrażowy Pomorza Zachodniego, Stowarzyszenie Personalni na Pomorzu Zachodnim, Klaster Przemysłów Kreatywnych Pomorza Zachodniego, Kredyt Bank, Bank Zachodni WBK, Zachodniopomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych), (Grupa Azoty, Remech, Grupa Remontowo-Inwestycyjna,

nowoczesnych technologii (Sonion Polska, Home.pl, Unizeto, BTC, BLStream, Tieto), przedstawiciele administracji lokalnej (Urząd Miasta Szczecin), mediów (TV Pomerania, Polskie Radio Szczecin, Kurier Szczeciński. Uczelnia zamierza rozszerzyć tę współpracę o konkretne formy wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Studenci uczestniczą w pracach nad koncepcją kształcenia w ograniczonym zakresie. Maja możliwość przedstawiania swoich propozycji jako członkowie Rady Wydziału, Komisji ds. jakości oraz Senatu. ZO zachęca władze uczelni do szerszego włączania studentów do prac nad koncepcją kształcenia

**Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena:, w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

- 1) **Koncepcja kształcenia jest w pełni zgodna z misją Uczelni i realizuje, poprzez praktyczny profil kierunku zarządzanie, cele strategiczne Wydziału i Uczelni.**
- 2) **Kadra akademicka i władze Wydziału biorą aktywny udział w budowaniu koncepcji kształcenia i rozwoju kierunku. Uczelnia współpracuje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego regionu w realizacji koncepcji kształcenia. Współpraca ta ma być rozszerzona. Studenci uczestniczą w budowaniu koncepcji kształcenia i perspektyw rozwoju kierunku w ograniczonym zakresie. ZO zaleca podjęcie działań dla szerszego włączenia studentów do prac nad koncepcją kształcenia.**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1)

Zakładane efekty kształcenia na wizytowanym Wydziale Nauk Społecznych Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie opracowane są dla dwóch cykli kształcenia. Dla cyklu standardowego (wygasającego) opracowano sylwetkę absolwenta kierunku zarządzanie, natomiast dla cyklu kształcenia z naboru w roku akademickim 2012/2013 i 2013/2014 (dla obecnie pierwszego i drugiego roku studiów) opracowano zbiór planowanych efektów kształcenia zgodnie z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji.

Cele kształcenia podporządkowane są uzyskaniu przez absolwentów kompetencji zawodowych i interpersonalnych przygotowujących do rozwiązywania problemów zarządczych w różnorodnych przedsiębiorstwach i instytucjach. Ponadto absolwenci wyposażeni są w wiedzę i przedsiębiorcze postawy, które umożliwiają prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Ważnym celem kształcenia jest przygotowanie absolwentów do skutecznego wejścia na lokalny rynek pracy. Wiedza i umiejętności absolwentów są adekwatne do specyfiki realizowanej specjalności.

Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie zapewnia kompleksowe i nowoczesne wykształcenie menedżerskie dla kadr współczesnej gospodarki z uwzględnieniem specyficznych potrzeb regionalnego rynku pracy. Akronim nazwy uczelni ZPSB (Zawsze Profesjonalnie Służymy Biznesowi) eksponuje filozofię jej funkcjonowania od 20 lat.

Zespół Oceniający stwierdził, iż opracowana sylwetka absolwenta dla wygasającego cyklu kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym przez Wydziale Nauk Społecznych Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie spełnia wymagane standardy, określone w Załączniku nr 39 do Rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także

trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Oceniając zgodność założonych efektów kształcenia z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji należy podkreślić, że kierunek *zarządzanie* został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz następujących dyscyplin: nauki o zarządzaniu, ekonomia i finanse. Wydział zadeklarował kształcenie jako studia o profilu praktycznym. Zbiór efektów kształcenia zawiera 12 efektów w zakresie wiedzy, 11 dla umiejętności i 7 dla kompetencji społecznych. Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały zatwierdzone w drodze Uchwały nr 3/2012 Senatu Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie w dniu 30 marca 2012 r. w sprawie efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu oraz wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących opracowania programów kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia, studiów podyplomowych i kursów doksztalających prowadzonych w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu.

. W tabeli odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych dla kierunku *zarządzanie* wskazano na odniesienie do poszczególnych efektów obszarowych z zakresu nauk społecznych. Przygotowane zostały także sylabusy do wszystkich przedmiotów przewidzianych programem studiów w których określono efekty przedmiotowe. Efekty dla specjalności zostały przedstawione w postaci przyporządkowania efektów kierunkowych poszczególnym efektom szczegółowym określonym na poziomie przedmiotów specjalnościowych. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA warto rozważyć wyodrębnienie oprócz efektów kierunkowych również efektów specjalnościowych, zwłaszcza w zakresie wiedzy i umiejętności. Brak oddzielnych efektów specjalnościowych nie pozwala na wyraźne zróżnicowanie wiedzy i umiejętności absolwentów poszczególnych specjalności. Pozwoliłoby to na dywersyfikację efektów kształcenia poszczególnych specjalności i właściwy przekaz informacji dla studentów wybierających oferowane specjalności, tym bardziej, że nabór prowadzony jest na 5 specjalności.

Zakładane efekty kształcenia na ogół właściwie określają specyficzne cechy kierunku *zarządzanie* i zachowują zgodność z wymogami dyscyplin naukowych, do których je przyporządkowano, w szczególności zaś do dyscypliny nauki o zarządzaniu. Liczba efektów kierunkowych (łącznie 30) jest właściwa, aczkolwiek pewne wątpliwości budzą następujące kwestie:

- 1) zbyt ambitne i nadmiernie zagregowane niektóre spośród zakładanych efektów kształcenia, np. KZ1_W10 Student: „Zna podstawowe metody badań w poszczególnych obszarach działalności przedsiębiorstwa: badania rynku, analizy finansowej, poziomu jakości produktów, itp. zna metody analizy strategicznej”,
- 2) powtórzenia efektów KZ1_U01 oraz KZ1_U02. W tym pierwszym stwierdzono „Umie logicznie myśleć, analizować i dokonywać syntezy w odniesieniu do typowych problemów organizacyjnych” a w drugim stwierdzono „Potrafi strategicznie myśleć i działać, stosować niezbędną wiedzę...”,
- 3) zbyt szczegółowe określenia, np.: KZ1_U10 - „Umie właściwie nazywać relacje zachodzące między zjawiskami w organizacji ... Dbą o precyzję w formułowaniu swoich myśli i trafnie dobiera słowa...”,
- 4) nieprecyzyjne sformułowania: KZ1_K02 „Aktywnie uczestniczy w budowaniu projektów społecznych rozmaitej natury...”,

Efekty kierunkowe osiąmane są poprzez realizację celów i efektów poszczególnych przedmiotów. Opracowana matryca efektów kształcenia wskazuje na spójność efektów realizowanych na poszczególnych przedmiotach z efektami kierunkowymi. Każdy z efektów kierunkowych realizowany jest przez efekty szczegółowe określone co najmniej dla kilku przedmiotów. Efekty na poziomie przedmiotów są rozwinięciem i uszczegółowieniem

efektów kierunkowych co tworzy możliwość osiągania ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia .

Zaproponowane przez Uczelnię efekty kształcenia na poziomie poszczególnych przedmiotów dla III roku studiów nawiązują do sylwetki absolwenta kierunku i specjalności.

Praktyki zawodowe są obligatoryjnym elementem procesu kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów. Określone cele dla praktyk zawodowych akcentują możliwości konfrontacji wiedzy i weryfikacji umiejętności nabytych w trakcie studiów w warunkach pracy w podmiotach gospodarczych. Stanowią też dla studentów sprawdzian posiadanych kompetencji społecznych odnoszących się do funkcjonowania w środowisku zawodowym. Efekty i cele praktyki zawodowej wzmacniają realizację wielu efektów kierunkowych.

Efekty kształcenia są zamieszczone na stronie internetowej uczelni. Ponadto studenci są o nich informowani przez wykładowców podczas zajęć inauguracyjnych z danego przedmiotu.

2).

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, zachowujący zasady Krajowych Ram Kwalifikacji i umożliwiające opracowanie jasnego systemu ich weryfikacji. Każdy z efektów kierunkowych w zakresie wiedzy i umiejętności w swojej treści nawiązuje bezpośrednio do zagadnień ekonomicznych w tym z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu. Na ogół dla jednego przedmiotu sformułowano po kilka efektów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty przedmiotowe są dobrze powiązane w opisie przedmiotu z celami oraz treściami kształcenia. Sposób sformułowania efektów przedmiotowych nie budzi zastrzeżeń , co do ich zrozumienia i komunikatywności. W opisach przedmiotów zawarta jest informacja co do sposobów oceny, z odniesieniem do każdego efektu sformułowanego dla przedmiotu. W oparciu o zaznaczone zależności można stwierdzić, że efekty przedmiotowe są sformułowane w sposób, który umożliwia opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji .

Studenci stwierdzili, że podczas pierwszych zajęć w semestrze, zapoznają się z sylabusami przedmiotów, które zawierają zakładane efekty kształcenia. Sylabusy są również dostępne dla studentów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

Według studentów efekty kształcenia, jakie powinni osiągnąć po zakończeniu danego przedmiotu, są wyrażone w sposób przejrzysty.

3).

System weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i obejmuje wszystkie kategorie efektów jak i wszystkie etapy kształcenia. System przewiduje dla weryfikacji etapowych efektów kształcenia następujące formy: egzamin pisemny, kolokwium pisemne, projekt własny indywidualny, projekt grupowy, prezentację projektu indywidualnego lub grupowego, dyskusję na zajęciach dydaktycznych, dyskusję on-line (e-learning) oraz pracę w grupach na zajęciach dydaktycznych.

We wszystkich sylabusach przedmiotów znajduje się opis formy i warunków zaliczenia, a w większości z nich podano szczegółowo, że na ocenę końcową składa się przykładowo: kolokwium (40%), praca pisemna (20%), test zaliczeniowy (30%), obecność, aktywność i praca grupowa podczas zajęć (10%).

Według studentów kierunku zarządzanie, system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowanych ocen a wymagania stawiane wobec studentów są wystandaryzowane.

Podczas pierwszych zajęć w semestrze, studenci są informowani przez nauczycieli akademickich o warunkach zaliczenia przedmiotu. Według studentów system weryfikacji osiągnięć jest dostosowany do charakteru kierunku.

Uczelnia prowadzi kształcenie z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość na wizytowanym kierunku. Weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia odbywa się na bieżąco z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w sposób tradycyjny. Prowadzona jest rzetelna dokumentacja weryfikacji efektów kształcenia dla metody kształcenia na odległość. Egzaminy i zaliczenia odbywają się w siedzibie Uczelni.

System sprawdzania zarówno etapowych jak i końcowych efektów kształcenia (w ramach procesu dyplomowania) funkcjonuje poprawnie. Prace etapowe (egzaminacyjne i zaliczeniowe) są odpowiednio archiwizowane. Zespół oceniający zapoznał się z kilkoma pracami egzaminacyjnymi i zaliczeniowymi. Zakres pytań egzaminacyjnych był zgodny z zakresem przedmiotu określonym w sylabusie, zaś liczba uwag i komentarzy na niektórych pracach kontrolnych była niewielka. O pozytywnej weryfikacji zakładanych efektów kształcenia świadczy poziom merytoryczny prac końcowych. Praca dyplomowa posiada formułę projektu końcowego, który obejmuje komponent badawczy, analityczny i rekomendowany (stosowany). Student wspólnie z opiekunem naukowym opracowuje temat projektu końcowego, jego zakres oraz sposobu wykonania. Na mocy zarządzenia Rektora ZPSB nr 9/2010 z dnia 30.06.2010 prace licencjackie podlegają sprawdzeniu pod względem samodzielności ich napisania w systemie plagiat.pl. W wyniku zaleceń ubiegłorocznej wizytacji PKA na innych wydziałach uczelni w ośrodkach zamiejscowych zwiększono do 2 liczbę recenzentów projektu końcowego.

Procedura dyplomowa została zatwierdzona zarządzeniem Rektora ZPSB nr 4/2013 z 30 kwietnia 2013 roku. Zawarto w niej szczegółowe informacje na temat zasad opracowywania i zawartości projektu końcowego, treści zestawów egzaminacyjnych oraz przebiegu egzaminu końcowego.

Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono zestawienie tematów prac dyplomowych, których obrony odbyły się w ostatnich dwóch latach. W okresie lipiec 2012 – marzec 2013 odbyło się 25 obron studentów rozpoczynających studia trzy lata wcześniej, natomiast w okresie lipiec – listopad 2013 odbyło się 18 obron kolejnego rocznika. Wszystkie prace podejmowały konkretny problem zarządczy w ramach danego przedsiębiorstwa bądź instytucji. Miały praktyczny charakter i poświęcone były takim zagadnieniom jak:

- systemy motywowania pracowników,
- wykorzystanie funduszy unijnych w realizacji inwestycji,
- ocena pozycji strategicznej firmy,
- zarządzanie marketingowe przedsiębiorstwem,
- kreowanie wizerunku firmy,
- kształtowanie relacji z klientami,
- techniki promocji online,
- biznes plan własnej działalności gospodarczej,
- portale społecznościowe, jako narzędzie marketingu,
- zarządzanie łańcuchem dostaw,
- zarządzanie antykryzysowe w przedsiębiorstwie.

Student dopuszczany jest do obrony po zaliczeniu wszystkich obowiązujących przedmiotów oraz zaliczeniu seminarium czyli zatwierdzeniu projektu końcowego przez

promatora. Na egzaminie dyplomowym student losuje 3 pytania, jedno z wiedzy uzyskanej w ramach kierunku studiów, drugie z wiedzy specjalnościowej. Trzecie pytanie dotyczy projektu końcowego, który przedstawia za pomocą prezentacji multimedialnej.

Struktura ocen egzaminu dyplomowego nie budzi istotnych zastrzeżeń (bdb: 20%; db+: 8%; db: 44%; dst+: 20%; dst: 8% i ndst: 0%). Uczelnia dokonuje analizy średnich ocen uzyskanych w zakończeniu studiów, ocen z prac dyplomowych oraz z egzaminu dyplomowego i ostatecznych ocen na dyplomie.

Weryfikacji efektów kształcenia określonych dla praktyk zawodowych dokonuje opiekun praktyki ze strony Uczelni oraz przedsiębiorstwa/instytucji w którym odbywa się praktyka., Student odbywający praktykę jest zobligowany do przedłożenia wypełnionej *Karty praktyk studenckich*, która powinna zawierać krótki opis przebiegu praktyki. Studenci kierunku zarządzanie mają też możliwość zaliczenia praktyki zawodowej w ramach pracy zawodowej, jeśli jej charakter jest zgodny z charakterem kierunku i specjalnością.

Standaryzacja sposobu oceniania jest sformalizowana poprzez przepisy zawarte w Regulaminie Studiów. Zasady zaliczenia przedmiotu są przedstawiane na inauguracyjnych zajęciach i konsekwentnie realizowane. Formy egzaminów i testów są poprawnie dobrane i sprawdzają efekty w każdym z obszarów kształcenia. Jak już wspomniano również sylabusy każdego przedmiotu zawierają informacje o sposobach egzekwowania wiedzy, zasadach zaliczenia i egzaminowania.

Analiza archiwizowanych prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych wskazuje na zróżnicowany poziom oraz sposób ich oceniania przez nauczycieli akademickich. Rozkłady ocen ilustrujące osiąganie przez studentów efektów kształcenia są normalne. Przykładowo struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej przedstawia się następująco: bdb: 25,6%; db+: 11,4%; db: 20,9%; dst+: 11,0%; dst: 20,5% i ndst: 10,6%.

Kryteria oceny opracowane przez prowadzących zajęcia są w opinii studentów zrozumiałe, a wykładowcy stosują się do nich przez cały okres trwania kursu.

Program nauczania oraz sposób zaliczania przedmiotu jest omawiany przez nauczycieli akademickich ze studentami podczas pierwszych zajęć. W opinii studentów założenia dotyczące wymagań egzaminacyjnych są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Weryfikacja wiedzy oraz umiejętności realizowana jest poprzez testy, kolokwia, referaty oraz egzaminy w formie pisemnej i ustnej. Prowadzący przedmioty w ocenie końcowej uwzględniają również aktywność studentów podczas zajęć. Według studentów formy weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia.

Uczelnia jest bardzo rozwinięta w zakresie wdrażania technologii informatycznych. ZPSB jest jednym z pionierów wykorzystania technik kształcenia na odległość w województwie zachodniopomorskim.

Zespołowi Oceniającemu PKA zaprezentowano szczegółową dokumentację z na temat zasad organizacji zajęć na studiach niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem. Zasady te są zgodne z obowiązującymi w tym względzie wymogami. Dla każdego przedmiotu określono liczbę godzin realizowanych w formie tradycyjnej (w tym w ramach zjazdu wprowadzającego i podsumowującego) oraz godzin realizowanych w formie e-learningowej (załącznik nr 13 Raportu Samooceny).

Zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z danego przedmiotu są realizowane w siedzibie ZPBS. Monitoringowi podlega zarówno aktywność studentów jak i wykładowców w zakresie wykorzystania e-learningu. W przypadku studentów ich aktywność polega na tym, że:

- przeciętnie student odwiedza platformę 5 razy w tygodniu, jest to podyktowane liczbą czatów oraz terminów zadań/testów; studenci korzystają z platformy także w dni wolne (soboty, niedziele, święta).
- przeciętnie co 2-3 dni student odwiedza dany przedmiot na platformie, najczęściej jest to dzień przed czatem, dzień w którym odbywa się chat i dzień po czacie; końcowy termin oddania zadania, rozwiązanie quizu itp. sprzyja wzrostowi aktywności i ruchu na platformie.
- częstotliwość odwiedzin jest wysoka na początku półsemestru, maleje w 4-5 tygodniu i wzrasta pod koniec półsemestru.
- studenci mają możliwość kontaktu z wykładowcą za pomocą czatu, wewnętrznego komunikatora na platformie e-learningowej, forum, wiadomości e-mail; dodatkowo po rozwiązaniu testu otrzymują natychmiast po zakończeniu podejścia informację zwrotną o wyniku; w przypadku zadań czas oczekiwania na ocenę i informację zwrotną wynosi do jednego tygodnia (jest to podyktowane większym nakładem czasowym ze strony wykładowcy na zapoznanie się z rozwiązaniami, ocenę, przygotowanie informacji zwrotnej).

Z kolei główne aktywności na platformie e-learningowej wykładowców prowadzących zajęcia na studiach niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem obejmują:

- publikowanie ogłoszeń do przedmiotu takich jak: terminy i tematyka czatów, warunki zaliczenia, wiadomości o charakterze motywującym, ważne terminy. W trakcie jednej edycji przedmiotu publikowanych jest przeciętnie 5-6 ogłoszeń;
- moderowanie dyskusji na forum dydaktycznym (aktywność o malejącym znaczeniu ze względu na spadek zainteresowania nią, studenci preferują bowiem inne formy aktywności, np. głosowania, słowniki, gry);
- prowadzenie czatów – zajęcia w czasie rzeczywistym, istnieje możliwość wykorzystania przekazu głosu i obrazu; czaty odbywają się od poniedziałku do czwartku w godzinach wieczornych, po godz. 17:00 (uwarunkowanie powrotami z pracy do domu); terminy czatów nie mogą ze sobą kolidować; harmonogram czatów jest ustalany na początku półsemestru i obowiązuje do zakończenia półsemestru; w każdym półsemestrze odbywa się 7-8 czatów (w zależności od dni ustawowo wolnych od pracy); czas trwania czatów jest uzależniony od liczby godzin kontaktowych przypisanych do danego przedmiotu; zadowalający poziom frekwencji na czatach – ok. 50-60% (przy zwiększeniu wysiłku ze strony wykładowcy w zmobilizowanie studentów do udziału w czatach poprzez dobór tematyki, sposób prowadzenia spotkania istnieje możliwość zwiększenia frekwencji do 80%); jakość połączeń bez zarzutów, przypadki „wyłączenia” z czatu wskutek problemów z łączem internetowym są sporadyczne;
- przygotowywanie i udostępnianie zadań (bardziej skomplikowane opracowania, rozwiązania obliczeniowe, projekty), testów, esejów weryfikujących postępy w nauce; w trakcie jednego półsemestru optymalna liczba zadań 2-3 (na podstawie analizy zawartości przedmiotów i informacji zwrotnych od studentów i wykładowców), testy mogą być przeprowadzane do każdego tematu (krótkie do 10 pytań) lub obejmujące szerszy materiał;
- umieszczanie materiałów dodatkowych, prezentacji, arkuszy, artykułów, linków do serwisów zewnętrznych itp.; wykładowcy są świadomi, aby rozsądnie zlecać zapoznanie się z materiałami dodatkowymi, ponieważ istnieje ryzyko przeładowania przedmiotu zbyt dużą ilością materiału, która będzie nierealna do przepracowania przez studentów; są też wyczuleni, aby nie wyręczać studentów w samodzielnych poszukiwaniu niezbędnych informacji; dużą popularnością wśród materiałów dodatkowych cieszą się wszelkie formatki, kwestionariusze, wzorce dokumentów, które studenci mogą wykorzystać nie tylko do wykonania zadania w ramach przedmiotu, ale i do wdrożenia

danego dokumentu w firmie, w której pracują (często przypadki, prośby o dokumenty w wersji edytowanej itp.);

- monitorowanie aktywności studentów – każdy wykładowca ma możliwość z poziomu administracji swoim kursem na dokonanie przeglądu raportów logowań oraz weryfikacji, które z aktywności, zasobów, materiałów zostały przejrane, otworzone, wykonane przez studentów; w przypadku studentów którzy nie wykazują się aktywnością podejmowane są działania motywujące – najczęściej jest to reakcja wykładowcy – mail, wiadomość wewnętrzna na platformie itp.; szczególnie działania informujące są podejmowane w przypadku studentów, którzy w ciągu dwóch tygodni od rozpoczęcia półsemestru nie dokonali logowania na dany przedmiot.

Aktywności studentów podejmowane na platformie e-learningowej są elementem oceny. Platforma pozwala na dokonywanie oceny nie tylko studentów przez wykładowców, ale i wzajemnej oceny studentów – są to cenne doświadczenia mobilizujące do osiągania dobrych wyników w nauce.

Władze uczelni systematycznie i bardzo szczegółowo analizują skalę i przyczyny odsiewu. Zjawisko to analizowane jest nie tylko w zależności od trybu studiów, semestru, ale również liczby niezaliczonych przedmiotów, ich rodzaju, nazwisk wykładowców prowadzących przedmiot, itp. Z poniższych tabel wynika, że skala odsiewu jest zróżnicowana. Zjawisko to drastycznie nasiliło się w I semestrze studiów, w którym z nauki zrezygnowała ponad 1/3 studentów. Na wyższych latach studiów odsetek ten jest znacznie niższy i z reguły oscyluje wokół kilku procent.

a) Studia niestacjonarne

Lp.	Semestr	1. Liczba studentów ogółem	w tym: liczba studentów wpisanych w kolejny semestr	w tym: liczba studentów wpisanych warunkowo	2. Liczba studentów w roku akademickim	w tym: skreślonych z powodu braku postępów w nauce	w tym: skreślonych z powodu braku płatności	w tym: rezygnacje studentów
1.	I	22	10	2	10	2	-	8
2.	II	12	11	-	1	1	-	-
3.	III	42	33	7	2	-	-	2
4.	IV	44	42	28	2	1	-	1
5.	V	21	6	12	3	3	-	-
6.	VI	19	11	5	3	3	-	-
7.	Ogółem			-	21	10	-	11

Trzeba też zaznaczyć, że sprawność kształcenia wymaga szczególnej uwagi w tym na studiach wspomaganych e-learningiem. Z poniższej tabeli wynika bowiem, że około 1/3 studentów odchodzi z uczelni już w trakcie I semestru, przy czym głównymi powodami jest brak postępów w nauce i rezygnacja ze studiów.

b) Studia niestacjonarne wspomagane e-learningiem

Lp.	Semestr	1. Liczba studentów ogółem	w tym: liczba studentów wpisanych w kolejny semestr	w tym: liczba studentów wpisanych warunkowo	2. Liczba studentów w roku akademickim	w tym: skreślonych z powodu braku postępów w nauce	w tym: skreślonych z powodu braku płatności	w tym: rezygnacje studentów
1.	I	20	8	5	7	-	4	3
2.	II	13	6	3	4	1	1	2
3.	III	15	6	6	3	1	-	2
4.	IV	14	6	2	6	-	3	3
5.	V	5	2	-	3	-	-	3

6.	VI	2	2	-	-	-	-	-
7.	Ogółem				23	2	8	13

Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są dostępne w kartach przedmiotów, publikowanych na stronie internetowej Uczelni. Ponadto wykładowcy podają te informacje na zajęciach oraz poprzez pracowników dziekanatu, a dodatkowo studenci studiów niestacjonarnych wspomaganych e-learningowo otrzymują pliki drogą mailową

4).

Uczelnia wdraża model monitoringu losów absolwentów, których wypromowała w ciągu minionego dwudziestolecia. Ich baza adresowa przekracza 25 tysięcy. W tym celu tworzony jest zintegrowany system ProAkademia, który funkcjonuje w portalu e-dziekanat. W ramach procedur budowania długofalowych relacji z absolwentami realizowane są następujące działania:

- zebranie adresu e-mail od absolwenta;
- przyjęcie formularza na Członka Klubu Absolwentów oraz nadanie statusu Członkowi Klubu Absolwenta;
- aktualizacja strony www Klubu Absolwenta;
- zamieszczenie ofert pracy od pracodawców oraz ofert potencjalnych pracowników na stronie www.

Prace nad badaniami losów absolwentów są obecnie intensyfikowane. Uczelnia poszukuje wzorcowych rozwiązań. Zamierza w przyszłości wykorzystywać ankiety elektroniczne. W przypadku ocenianego kierunku studiów w ZPSB w Szczecinie pierwsi absolwenci opuścili mury Uczelni przed dwoma laty i z niektórymi spośród nich były przeprowadzone rozmowy na temat stopnia ich satysfakcji z ukończonych studiów licencjackich i doświadczeń z poszukiwania i znalezienia pracy na lokalnym rynku.

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji ZO PKA, Uczelnia planuje wprowadzenie pierwszych ankiet tradycyjnych lub elektronicznych dla absolwentów w roku 2015.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace przejściowe są archiwizowane przez Uczelnię przez okres 1,5 roku. Prace przedłożone do wglądu zawierały na ogół standardowe testy wyboru lub zawierały pytania otwarte. Niektóre prace zespołowe miały charakter prac projektowych. Prace przejściowe były sprawdzone. Poziom pytań zadawanych na egzaminach na ogół dotyczył głównie zagadnień podstawowych.

Tematyka prac licencjackich była zgodna z kierunkiem, w tym z realizowaną specjalnością (Rachunkowość i Finanse Przedsiębiorstw; Logistyka w biznesie). Typowe prace dyplomowe składały się na ogół z 3 rozdziałów, wstępu i zakończenia. Rozdział 3, na ogół, choć nie zawsze miał charakter aplikacyjny. Zakres cytowanej literatury był wystarczający do zrealizowania celu pracy.

ZO w wielu przypadkach odnotował sytuację, w której zarówno promotor jak i recenzent pracy oraz przewodniczący komisji posiadają co najwyżej stopień doktora. Należy dołożyć starań, aby w przypadku, gdy promotorem pracy jest osoba posiadająca stopień doktora recenzentem był samodzielny pracownik naukowy.

Rekomendacje: należy położyć większy nacisk na analityczną stronę prac, jak również zwrócić uwagę na ich poprawność językową i formalną. ZO zwraca ponadto uwagę na

konieczność formułowania opinii zawartych w recenzjach w sposób bardziej oceniający a mniej opisowy.

Ocena jakości kształcenia na wizytowanym kierunku studiów przeprowadzana jest po raz pierwszy.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena:, w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1)

Kierunek zarządzanie został prawidłowo wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. Wskazano właściwą dziedzinę - nauki ekonomiczne oraz dyscypliny naukowe : nauki o zarządzaniu (jako wiedząca) oraz ekonomia i finanse. Dla wizytowanego kierunku studiów opracowano efekty kształcenia zgodne z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji. Efekty kierunkowe wyodrębnione są z efektów obszarowych, stanowiąc ich uszczegółowienie i odniesienie do wskazanych dyscyplin. Kierunkowe efekty kształcenia zostały prawidłowo przypisane do efektów obszarowych dla profilu praktycznego. Zależności przedstawione w macierzy efektów kształcenia pozwalają na stwierdzenie, że zrealizowanie celów i efektów przedmiotowych prowadzi do osiągnięcia założonych efektów kierunkowych.

Dla cyklu wygasającego efekty kształcenia określono w sylwetce absolwenta . Zakładane efekty kształcenia są udostępniane studentom podczas pierwszych zajęć w semestrze w formie sylabusów. Karty przedmiotów są również dostępne za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

2) Zarówno efekty kierunkowe jak i przedmiotowe sformułowane są w sposób zrozumiały, nie budzący wątpliwości co do treści i umożliwiające ich sprawdzenie. Studenci potwierdzili, że nie mają trudności w zrozumieniu zakresu efektów i uważają, że efekty są możliwe do sprawdzenia.

3) Wydział ma opracowany przejrzysty system oceny efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. Efekty kierunkowe osiąmane są poprzez realizację celów i efektów założonych dla poszczególnych przedmiotów, łącznie z modułem praktyk. Wydział ma opracowany system oceny każdego z efektów przedmiotowych. Narzędzia i sposoby oceny przedmiotowych efektów kształcenia opisane w sylabusach, zapewniają ich osiągnięcie. Proces dyplomowania przebiega prawidłowo. Poziom prac dyplomowych jest zróżnicowany, ale generalnie prawidłowo powiązany z kształtowaniem praktycznych umiejętności studenta. Formy sprawdzania wiedzy w ocenie studentów, są obiektywne. System weryfikacji efektów kształcenia jest dostępny poprzez sylabusy .

4)

Wydział Nauk Społecznych ZPSB w Szczecinie podjął działania na rzecz monitorowania losów zawodowych absolwentów. Uczelnia ze względu na wypromowanie pierwszych absolwentów ocenianego kierunku w roku 2012, prowadziła monitoring losów absolwentów wyłącznie w formie bezpośredniego wywiadu w momencie ukończenia studiów. Zaleca się podjęcie prac pozwalających na wykorzystanie opinii absolwentów w doskonaleniu procesu kształcenia.

3.Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1).

Rada Wydziału Nauk Społecznych Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie w dniu 2 lipca 2012 r. zatwierdziła uchwałą nr 6 /2012 program studiów uwzględniający określone według KRK efekty kształcenia. W związku z wdrażaniem praktycznego profilu studiów Rada Wydziału Nauk Społecznych ZPSB podjęła 9 lipca 2013 roku uchwałę nr 5/2013 w sprawie korekty planów i programów studiów dla kierunku *zarządzanie*. Przyjęty program na rok akademicki 2013/2014 stanowi zmodyfikowaną wersję planu studiów z poprzedniego roku akademickiego. Studia I stopnia o profilu praktycznym są prowadzone na ocenianym kierunku w trybie niestacjonarnym i wspomagane e-learningowo i trwają 6 semestrów. Program studiów pozwala uzyskać 180 punktów ECTS, przy czym liczba godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego wynosi 1148. Kształcenie prowadzone jest w postaci modułów przedmiotów: ogólnouczelnianych, podstawowych, kierunkowych, specjalnościowych i do wyboru.

Uczelnia daje studentowi możliwość wyboru określonych przedmiotów w ramach takich specjalności jak „Psychologia zarządzania”, „Zarządzanie zasobami ludzkimi”, „Zarządzanie projektami”, „E-marketing”. Generalnie wymiar i tematyka przedmiotów fakultatywnych jest podporządkowana profilowi programowemu specjalności.

Program studiów dla III roku studiów, na którym obowiązują tzw. standardy kształcenia spełnia wymogi wynikające z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia (Dz. U. Nr 164 poz.1166 z dnia 13 września 2007r.).

Uczelnia przygotowała wykaz kierunkowych efektów kształcenia oraz matryce pokrycia tych efektów przedmiotami ogólnouczelnianymi, podstawowymi, specjalnościowymi, poszczególnymi formami zajęć oraz metodami ich weryfikacji. Analizując treści kształcenia, formy zajęć, metody dydaktyczne i wskazane w matrycy odniesień przyporządkowanie poszczególnych przedmiotów do efektów kształcenia można uznać, że realizowany program studiów pozwala na realizację zakładanych ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta .

W opinii studentów program kształcenia realizowany w Uczelni umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych efektów kształcenia. Studenci kierunku zarządzanie czują się dobrze przygotowani do wykonywania zawodu oraz do dalszego rozwoju naukowego.

W opinii studentów formy zajęć, treści i metody kształcenia jakie odbywają się w Uczelni są w pełni dostosowane do wymagań stawianych przez charakter kierunku i pozwalają na osiągnięcie wszystkich celów oraz efektów kształcenia. Przedmioty do wyboru są realizowane w semestrach II – V. Studenci mają realny wpływ na ich wybór w każdym z semestrów, wybierając jeden przedmiot spośród trzech oferowanych przez Uczelnię.

Formy zajęć dydaktycznych w ocenie studentów są dostosowane do założonych efektów kształcenia i pozwalają na ich osiągnięcie na każdym etapie oraz poziomie studiów. W opinii studentów zajęcia prowadzone w Uczelni mają charakter praktyczny. Laboratoria komputerowe są w opinii studentów dobrze wyposażone i zapewniają studentom samodzielność pracy.

Studenci ocenianego kierunku mają regulaminową możliwość indywidualizacji procesu kształcenia (Regulamin Studiów Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie, 10. Indywidualny plan studiów i program kształcenia oraz indywidualna organizacja studiów). Indywidualny plan studiów i program kształcenia jest skierowany przede wszystkim do studentów osiągających szczególnie dobre wyniki w nauce. Z kolei indywidualna organizacja studiów jest skierowana do osób, które są niepełnosprawne lub sprawują opiekę

nad takimi osobami, samotnie wychowują dzieci, jak również do osób przebywających na stażach i praktykach zagranicznych. Indywidualna organizacja studiów pozwala studentom na realizację obowiązującego w Uczelni planu studiów w terminach i formach dostosowanych do okoliczności, w których znalazł się student. Obecnie żaden student kierunku zarządzanie nie korzysta z możliwości studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, natomiast 1 osoba korzysta z możliwości indywidualnej organizacji studiów. W ubiegłym roku akademickim w semestrze letnim 2 osoby korzystały z indywidualnej organizacji studiów. Władze Uczelni jako główny powód braku większego zainteresowania studentów indywidualizacją kształcenia podały możliwość studiowania studentów w systemie studiów niestacjonarnych z e-learningiem, które różnią się liczbą zjazdów w stosunku do tradycyjnych studiów niestacjonarnych.

Program studiów niestacjonarnych (jedynie takie są prowadzone na ocenianym kierunku) przewiduje 6 semestrów na których realizuje 1148 godzin zajęć kontaktowych, w tym:

- 120 godzin w ramach przedmiotów kształcenia ogólnego(w tym do wyboru) ,
- 490 godzin w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych ,
- 56 godzin w ramach przedmiotów do wyboru,
- 182 godziny w ramach przedmiotów specjalnościowych,
- 300 godzin w ramach praktyki zawodowej.

Struktura tych grup zajęć jest właściwa. Natomiast program studiów nie przewiduje zajęć w ramach wychowania fizycznego.

Treści programowe, formy jak również metody dydaktyczne są ze sobą odpowiednio skorelowane. W zdecydowanej większości przypadków forma prowadzenia zajęć jest dobrze dostosowana do prezentowanych treści. Uczelnia, w związku z wprowadzeniem profilu praktycznego, zamierza stopniowo rozszerzać formy zajęć prowadzone w warunkach zbliżonych do środowiska pracy. Jedną z nich jest projekt Przedsiębiorstwo Wiedzy, obejmujący cztery modele kształcenia praktycznego, tj. firma symulacyjna (w Uczelni funkcjonuje pracownia do prowadzenia zajęć symulujących działanie realnych firm), preinkubator przedsiębiorczości, inkubator przedsiębiorczości oraz firma symulacyjna, w ramach której studenci zakładają przedsiębiorstwo, wypełniają odpowiednie dokumenty. Firma posiada dział kadr, sprzedaży i inne. Studenci mają też do dyspozycji gry symulacyjne takie jak np. „Pociąg do biznesu”. Innym przykładem jest gra symulacyjna „Zarządzanie projektem D&J Resort” oraz studia przypadków w ramach nauczania przedsiębiorczości.

Jednym z celów kształcenia będzie również komercjalizacja osiągnięć studenta, przykładowo dzięki realizacji prac dyplomowych zamawianych przez przedsiębiorstwa i instytucje. Przykładowo wprowadzany innowacyjny projekt Matrix umożliwia tworzenie profilu, na którym można umieszczać zarówno tematy, jak i rezultaty poznawcze prac dyplomowych. Jest to nowoczesna platforma integrująca przedsiębiorców, studentów i wykładowców. Jest ona ciągle testowana i rozwijana, aby w optymalny sposób łączyć naukę z biznesem. W świetle pozyskanych udokumentowanych informacji można uznać, że koncepcja kształcenia na profilu praktycznym bazuje na następujących formach i metodach dydaktycznych :

- analizach case study,
- uczestnictwie w grach symulacyjnych i decyzyjnych,
- udziale w treningach prowadzonych przez praktyków gospodarczych,
- udziale w warsztatach np. Realne problemy zarządzania,
- uczestnictwie w wizytach studyjnych w wybranych zakładach pracy,
- powiązaniu programów kształcenia z działalnością Centrum Rozwoju Biznesu ZPSB,
- realizacji programu trzymiesięcznej praktyki zawodowej.

Przyjęta punktacja w systemie ECTS dla programu studiów III roku- wygasającego jest zgodna ze standardami kształcenia. Dla programu studiów opracowanego z uwzględnieniem KRK (dla naboru w roku 2012/2013 i 2013/2014 określono zgodnie z przepisami, ogólną liczbę punktów ECTS - 180. Rozkład punktów ECTS w poszczególnych semestrach zachowuje proporcjonalne obciążenie studentów nakładem pracy i w każdym z 6 semestrów student uzyskuje 30 punktów ECTS, ale liczba godzin zorganizowanych w 6 semestrach jest zróżnicowana: 174, 156, 140, 126, 164 i 84 plus 300 godzin praktyki zawodowej). Biorąc pod uwagę przedmioty specjalnościowe, przedmioty do wyboru, języki obce oraz seminarium dyplomowe, można uznać że student ma możliwość wyboru zajęć które obejmują 30 % ogółem punktów ECTS.

Dla każdego przedmiotu znajdującego się w programie studiów przypisane są punkty ECTS. Analizując wycenę punktów ECTS zespół oceniający dostrzegł w kartach przedmiotu dość znaczące zróżnicowanie w punktacji ECTS między studiami stacjonarnymi i niestacjonarnymi. I mimo iż wizytowany kierunek *zarządzanie* prowadzi kształcenie tylko na studiach niestacjonarnych warto podjąć dyskusję nad przyjętym systemem ECTS na obu formach studiów (jako przykład zróżnicowania można podać, iż łączna liczba punktów ECTS z przedmiotu „Ochrona własności intelektualnej” jest równa 2 zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, pomimo, że na tych pierwszych przewidziano łączny nakład pracy studenta 100 godzin, a na drugich tylko 50 godzin; taki sposób wyceniania punktów ECTS obecny jest w kilku przedmiotach co wymaga uzasadnienia).

Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku *zarządzanie* tworzy logiczną sekwencję - od przedmiotów podstawowych i bardziej ogólnych do specjalistycznych. Ścieżka kształcenia obejmuje 6 semestrów studiów, w trakcie których studenci nabywają:

- kompetencje generyczne (w ramach przedmiotów podstawowych na I roku studiów),
- kompetencje bazowe (w ramach przedmiotów kierunkowych),
- kompetencje profesjonalne (w ramach przedmiotów specjalnościowych),
- kompetencje praktyczne (w ramach modułu aktywności praktycznych, w tym trzymiesięcznej praktyki zawodowej).

W opinii studentów sekwencja przedmiotów w planie i programie studiów jest prawidłowa.

Studenci ocenianego kierunku są zobligowani do odbycia praktyki w łącznym wymiarze 300 godzin (12 punktów ECTS) na wszystkich specjalnościach w przypadku studentów, którzy rozpoczęli naukę w roku akademickim 2013/2014 oraz w wymiarze 3 tygodni w przypadku rozpoczęcia studiów w latach wcześniejszych. Praktyka odbywana jest przez studentów w 6 semestrze. *Regulamin praktyk studenckich* określa cele i zakres praktyki oraz sposób organizacji praktyk. Uczelnia opracowała w formie dokumentu dostępnego za pośrednictwem strony internetowej Uczelni *Ramowy program praktyk studenckich dla kierunku zarządzanie*.

Dobór instytucji, w których odbywane są praktyki, jest zgodny z charakterem kierunku oraz z wybraną przez studenta specjalnością.

Zespołowi Oceniającemu PKA zaprezentowano szczegółową dokumentację z zakresu zgłoszenia studenta do odbycia praktyk, jej przedbiegu oraz zasad zaliczenia. Kwestie te wyjaśnia *Regulamin Praktyk Studenckich*.

Ramowe programy praktyk zostały opracowane dla poszczególnych specjalności w sposób prawidłowy. Przeważająca część studentów ZPSB realizuje praktyki w miejscu swojego zatrudnienia. Incydentalnie studenci proszą o zorganizowanie praktyki zawodowej.

Wykaz firm, w których organizowane były praktyki studenckie w minionym roku akademickim obejmował 40 przedsiębiorstw i instytucji, takich jak:

1. Urzędy Skarbowe
2. Urzędy Miejskie i Gminne
3. Kancelarie adwokackie
4. Firmy doradcze
5. Agencje reklamowe
6. Banki i firmy ubezpieczeniowe
7. Firmy logistyczne
8. Przedsiębiorstwa handlowe
9. Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne
10. Przedsiębiorstwa produkcyjne, np. Zakłady Chemiczne

Podczas spotkania z Opiekunem praktyk oraz przedstawicielką Biura Karier wyeksponowano następujące kwestie odnoszące się do organizacji praktyk zawodowych:

- ZPSB stara się dobierać odpowiednie firmy i instytucje, chociaż trudno jest pozyskać niektórych przedsiębiorców do współpracy w tej sferze,
- u praktykodawców szczególnie ceniona jest jakość i stabilność współpracy,
- Uczelnia aktywnie współpracuje ze strona niemiecką i podejmuje próby wzbogacenia oferty praktyk w mieście Schwedt, w tym w ramach stypendium brandenburskiego. Strona niemiecka oczekuje jednak, aby praktyki trwały 5-6 miesięcy,
- w ramach różnych projektów ZPSB współpracuje z ponad 400 firmami, co ułatwia platforma Matrix - aktualnie testowana jest baza praktyk i staży,
- ZPSB współpracuje z Północną Izbą Gospodarczą oraz ze Stowarzyszeniem Personalni,
- na wykłady otwarte są zapraszani przedsiębiorcy,
- Biuro Karier prowadzi szkolenia i monitoring koniunktury na rynku pracy,
- corocznie ogłaszany jest konkurs na najlepsze prace licencjackie, w którym zwyciężają opracowania rozwiązujące konkretne problemy menedżerskie,
- organizacja trzymiesięcznej praktyki może być indywidualizowana i leży to w gestii Dziekana Wydziału,
- dobrą praktyką powinno być to, że opiekunowie praktyk zobowiązani są do cyklicznego sporządzania sprawozdania z ich realizacji.

Zespół oceniający uważa iż należy rozważyć dostosowanie organizacji praktyki w tym terminów jej odbywania i odpowiedniej harmonizacji z programem kształcenia aby uzyskać właściwe efekty kształcenia

Na studiach niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem w roku akademickim 2013/2014 odbywają się 4 zjazdy, podczas których zajęcia odbywają się w warunkach rzeczywistych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich.

Na studiach niestacjonarnych w semestrze zimowym roku akademickiego 2013/2014 odbywa się 10 zjazdów i jest to liczba odpowiednia. Zajęcia realizowane są w piątki w godz. 16.15-21.15 oraz soboty i niedziele w godz. 8.30-19.00. Na ogół zajęcia z jednego przedmiotu realizowane są w czterogodzinnych blokach. Zmiany planów zajęć są ogłaszane na stronie internetowej z odpowiednim wyprzedzeniem. Zasady projektowania i realizacji planów studiów reguluje zarządzenie nr 2 Rektora ZPSB z dnia 21 lutego 2012 roku. Rektor Uczelni określa z odpowiednim wyprzedzeniem, mocą swojego zarządzenia, zasady organizacji roku akademickiego.

Zgodnie z Regulaminem Studiów w ZPSB, studenci wyróżniający się szczególnie dobrymi wynikami w nauce i wykazujący uzdolnienia w zakresie określonej dyscypliny, mogą studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania na zasadach określonych przez rektora. Z kolei dziekan może wyrazić zgodę na studiowanie według

indywidualnego planu studiów i programu nauczania w zależności od indywidualnego położenia studenta. Uczelnia dostosowuje warunki, organizację i zapewnia właściwą realizację procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi (takich osób jest 13). We wrześniu 2012 roku w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu powołano Pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych oraz Koordynatora ds. osób niepełnosprawnych. Dodatkowo w roku akademickim 2012/2013 wdrożono program „Studuj bez barier”, gwarantujący studentom niepełnosprawnym 20% obniżkę kosztów studiów. Wszystkie rozwiązania adresowane do studentów niepełnosprawnych mają na celu wyrównanie szans ukończenia danego poziomu studiów przy zachowaniu zasady zachowania wymagań merytorycznych wobec tych studentów.

2)

Na podstawie analizy programów i planów kształcenia można stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe oraz formy i metody dydaktyczne a także sposoby weryfikacji efektów kształcenia tworzą wewnątrznie spójną całość. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów opracowała matrycę pokrycia efektów kształcenia. W sylabusach przedmiotów wskazano na metody dydaktyczne za pomocą których będą realizowane poszczególne moduły (przedmioty).

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* przeprowadzana jest po raz pierwszy.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1)

Program studiów zapewnia uzyskanie odpowiedniej struktury kwalifikacji absolwenta kierunku *zarządzanie*. Nakład pracy studenta został poza nielicznymi wyjątkami, właściwie wyceniony. Sekwencja przedmiotów kształcenia ogólnego, podstawowych, fakultatywnych i specjalnościowych jest prawidłowa. Moduł aktywności praktycznych został opracowany w karcie przedmiotu w sposób wzorcowy. Uczelnia umożliwia studentom indywidualizację programu studiów.

Program kształcenia na kierunku *zarządzanie* w pełni pozwala studentom na osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia na poziomie przedmiotu i kierunku.

2)

Zakładane efekty kształcenia, program studiów, w szczególności treści kształcenia, dobór metod dydaktycznych, sposoby weryfikowania efektów kształcenia dla kierunku *zarządzanie* wskazują na właściwe przyporządkowania i tworzą spójną całość

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1).

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

Efekty kształcenia na kierunku *zarządzanie* zostały zdefiniowane przez Uczelnię w obszarze nauk społecznych; dziedzinie nauk ekonomicznych oraz dyscyplinach: nauki o zarządzaniu,

ekonomia i finanse. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* wynosi łącznie 52, z czego 10 osób Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego, jako osoby zatrudnione na podstawowym miejscu pracy i 42 osoby zatrudnione w różnych formach (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenia). Przeważająca liczba osób posiada wieloletnie doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze bądź praktyczne kwalifikujące ich do dyscyplin: nauki o zarządzaniu, ekonomia, finanse ale reprezentowane są także i inne dyscypliny, jak np. prawo, socjologia, psychologia, matematyka, informatyka. Zarówno liczba, jak i struktura osób prowadzących zajęcia na Wydziale Nauk Społecznych ZPSB w Szczecinie zapewnia realizację założonych efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Wydział Nauk Społecznych dysponuje wyodrębnioną kadrą, właściwą dla prowadzenia ocenianego kierunku *zarządzanie*. Liczba i struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych wszystkich nauczycieli akademickich jest właściwa dla sprawnego osiągania zamierzonych efektów kształcenia na I stopniu na kierunku *zarządzanie*.

2).

Zgodnie z wymaganiem **§ 12 ust. 2** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), *„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu praktycznym, jeżeli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku studiów.”*

Zgodnie z **§ 14 ust. 1** powyższego rozporządzenia, tj.: *„Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.*

Zostały spełnione wymagania **§ 13 pkt. 1** wyżej wspomnianego rozporządzenia, tj.: *„Do minimum kadrowego, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów.”* a także nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe spełniają wymóg **§ 13 pkt. 3**, tj.: *„Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”.*

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Należy stwierdzić, że wymagania formalne odnośnie minimum kadrowego ocenianego kierunku, określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu, zostały spełnione.

Spośród 10 zgłoszonych osób wszystkie spełniają wymogi, aby można je było zaliczyć do minimum kadrowego na ocenianym kierunku. Dlatego też można stwierdzić, że spełnione są wymogi ilościowe w zakresie minimum kadrowego dotyczące kształcenia na I stopniu studiów na kierunku zarządzanie. Do minimum kadrowego zaliczonych zostało: 2 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego i dorobkiem naukowym w dyscyplinie nauki o zarządzaniu (informatyka w zarządzaniu) oraz doświadczeniem praktycznym w zakresie projektów IT w przedsiębiorstwach, a także w kierowaniu radą nadzorczą przedsiębiorstwa, a także 8 pracowników ze stopniem doktora. Trzy osoby ze stopniem doktora posiadają stopnie naukowe nadane w dyscyplinie ekonomia a dorobek naukowy z zakresu ekonomii i w znaczącym stopniu z nauk o zarządzaniu, cztery kolejne osoby posiadają stopień doktora i dorobek naukowy i praktyczny z zakresu nauki o zarządzaniu. Jedna osoba posiada stopień doktora z zakresu nauk technicznych w dyscyplinie informatyka, jednak jej dorobek naukowy oraz praktyczny dotyczą aplikacji informatyki w zarządzaniu. Z uwagi na profil praktyczny prowadzony na kierunku *zarządzanie* dwóch doktorów z dorobkiem praktycznym zostało zaliczonych do minimum kadrowego zamiast jednego samodzielnego pracownika nauki. Dorobek naukowy i praktyczny z zakresu finansów jest słabo reprezentowany przez pracowników zaliczonych do minimum kadrowego. Wśród publikacji osób z minimum kadrowego można wskazać zaledwie kilka: np. *Changes in Income and Expenditure of Polish Household, 1990- 2004* i *Finansowanie projektów informatycznych z funduszy UE, Modelowanie diagnostyczne sytuacji finansowej organizacji gospodarczych na przykładzie firm start-up w latach 2009-2010, Diagnoza i pozycjonowanie sytuacji finansowej firm start-up oraz spółek z rynku NewConnect w roku 2011* czy *Nowoczesna inżynieria finansowa dla firm start-up w Polsce – raport z badań screeningowych 2011*. Jednak te publikacje połączone z doświadczeniem zawodowym dwóch osób w radach nadzorczych przedsiębiorstw jak również we współpracy zarządu portów z bankiem światowym pozwalają na pozytywną ocenę struktury minimum kadrowego, Zespół oceniający dostrzega, że jedna osoba należąca do minimum kadrowego z dorobkiem z zakresu finansów prowadzi przedmiot Firma symulacyjna wykorzystując tym samym swoje doświadczenie z zakresu finansów na zajęciach ze studentami. Osoby zaliczone do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy w zakresie takich zagadnień jak: zarządzanie strategiczne, zarządzanie projektami, zarządzanie kadrami, zarządzanie przedsiębiorstwem, informatyka w zarządzaniu, organizacja przedsiębiorstw, kultura zarządzania, rynek pracy, kapitał społeczny. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego posiadają dorobek zawodowy. Pełnili lub pełnią funkcje: prezesów zarządów prestiżowych firm i instytucji, dyrektorów, członków rad nadzorczych, ekspertów i konsultantów firm konsultingowych, autorów kampanii reklamowych, menedżerów projektu a zatem posiadają doświadczenie zawodowe zgodne z umiejętnościami określonymi w efektach kształcenia.

Wśród kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *zarządzanie* bardzo wiele osób posiada dorobek praktyczny i doświadczenie zawodowe zbieżne z ocenianym kierunkiem w tym efektami kształcenia określonymi dla umiejętności i kompetencji społecznych. Dotyczy to także niemal w 100% osób zaliczonych do minimum kadrowego. Obsada zajęć jest prawidłowa i zgodna z kwalifikacjami naukowymi i zawodowymi pracowników.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Zespół oceniający stwierdza, iż minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie na poziomie studiów I stopnia jest spełnione. Do minimum kadrowego zaliczono 10 pracowników w tym 2 samodzielnymi nauczycieli akademickich oraz 8 doktorów. Zaliczone osoby posiadają

dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinie nauki o zarządzaniu, ekonomia jak i finanse (choć w skromniejszym zakresie) lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia. Z uwagi na profil praktyczny prowadzony na kierunku *zarządzanie* dwóch doktorów z dorobkiem praktycznym (zgodnie z przywołanym Rozporządzeniem) zostało zaliczonych do minimum kadrowego zamiast jednego samodzielnego pracownika nauki.

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku akademickim: 2010/2011 i 2011/2012 i 2012/2013. Nieprzerwanie przez wszystkie wskazane lata akademickie w grupie 2 samodzielnych nauczycieli akademickich wszystkie osoby są zatrudnione i zaliczone do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, a w grupie 8 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora 4 osoby są zatrudnione i zaliczone do tego minimum przez Uczelnię. Na podstawie powyższych informacji stwierdzono, iż kadra ocenianego kierunku studiów jest umiarkowanie stabilna

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445 z późn zm.). Wynosi 1: 54 przy granicznej relacji 1:160 (liczba studentów – 541, liczba pracowników z minimum kadrowego 10).

Z zestawienia przedstawionego przez Wydział Nauk Społecznych ZPSB w Szczecinie oraz porównania obsady i planów zajęć wynika, że obsada zajęć na kierunku *zarządzanie* jest prawidłowa. Dotyczy to zarówno wykładów, prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora lub w przypadku przedmiotów specjalnościowych tytuł zawodowy magistra, a także seminariów dyplomowych (licencjackich) prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora. Efekty kształcenia zaproponowane w ramach poszczególnych modułów (przedmiotów) są realizowane przez specjalistów posiadających zarówno dobre przygotowanie teoretyczne jak i zgodne z nimi doświadczenie zawodowe. Na spotkaniu z pracownikami podkreślono, że doświadczenie praktyczne jest natychmiast przenoszone na zajęcia dydaktyczne w formie problemów do rozwiązania, case study czy dyskusji. Przygotowanie kadry do prowadzenia zajęć w formie e-learningu należy ocenić bardzo wysoko. Osoba odpowiedzialna za e-learning na stanowisku prodziekana jest doświadczona i niezwykle zaangażowana w realizację zadania. Nauczyciele prowadzący zajęcia w formie zdalnej zostali do tego specjalnie przeszkoleni i na bieżąco są wspierani przez prodziekana.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zajęcia dydaktyczne odbywały się w wyznaczonych terminach i miejscach. Zajęcia odbywały się z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych lub innych form przekazu, np. tradycyjnej. Poziom zajęć, w których uczestniczyli członkowie Zespołu Oceniającego, zarówno w sferze merytorycznej jak i sposobie prowadzenia, nie budził zastrzeżeń.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Dobór nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* odbywa się zgodnie z ich kwalifikacjami i doświadczeniem. Kadra zatrudniona w Uczelni jest na ogół stabilna, pozyskiwani są na ogół praktycy, czyli osoby posiadające doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzonych przedmiotów. Weryfikacja kadr odbywa się poprzez system hospitacji i ankietyzacji. Zgodnie z deklaracjami strategicznymi zawartymi w strategii rozwoju ZPSB Uczelnia kładzie duży nacisk na obszar badań naukowych i stosowanych. W ciągu ostatnich 5 lat w ZPSB zrealizowano 7 projektów badań zespołowych (grantów naukowych z finansowaniem zewnętrznym) oraz 12 projektów badawczych indywidualnych, realizowanych bądź to w oparciu o finansowanie grantowe, bądź ze środków własnych Uczelni. Pracownicy naukowo - dydaktyczni ZPSB realizują także zadania badawcze w ramach indywidualnych projektów badawczych, których efektem jest zwykle zdobycie stopnia naukowego. W latach 2009-2012 na te cele przeznaczono w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu łącznie ponad 330 tys. zł, w tym na fundusz stypendialny: 270 tys. zł.

Polityka kadrowa Uczelni i Wydziału zmierza w kierunku wyodrębnienia własnej kadry pracowników pierwszoetatowych, co w zasadzie udało się już osiągnąć. Kadra młodych naukowców uzyskuje wsparcie organizacyjne, finansowe i merytoryczne od Władz Uczelni w przypadku wyjazdów na konferencje naukowe czy przygotowaniu kolejnych stopni naukowych. Kwalifikacje kadry uzupełniane są także w toku wielu prowadzonych przez ZPSB kursów i szkoleń. W wyniku prowadzonej konsekwentnie polityki kadrowej, kilku pracowników Wydziału Nauk Społecznych zaliczonych do minimum na kierunku *zarządzanie* uzyskało stopień doktora w ostatnich pięciu latach. Trzy kolejne osoby mają zaawansowane rozprawy doktorskie w przygotowaniu. Pracownicy wyjeżdżają także na staże zagraniczne, w ostatnich 5. latach z wymiany międzynarodowej skorzystało dziewięciu pracowników Wydziału.

Na spotkaniu z pracownikami wypowiedziano się na następujące tematy: czy pracownicy uczestniczą w konstrukcji koncepcji (efektów i programu) kształcenia, w jaki sposób realizowany profil praktyczny i jak wygląda proces rozwoju kadry w Uczelni.

Osoba pracująca w Biurze Konsultingu i Szkoleń w ZPSB stwierdziła, że doświadczenia z firmami są przenoszone na zajęcia ze studentami. Prowadząc zajęcia z motywowania i zarządzania zasobami ludzkimi i wykorzystuje case study z doświadczeń praktycznych na zajęciach ze studentami. Pracownicy przyznali, że na początku były problemy z przedstawieniem się na profil praktyczny, a teraz jest to bardzo dobrze realizowane, na przykład w ramach przedmiotu firma symulacyjna. Przedstawiono się na projekty, firma symulacyjna stanowi bazę, która później na poszczególnych przedmiotach jest konkretyzowana a następnie zweryfikowana w ramach seminarium. Inna osoba z 30 letnią praktyką w zarządzaniu wskazała na analizę praktycznych problemów, w szczególności analizę sukcesów i porażek w praktyce. Pracownicy spotykają się z dziekanem wydziału w formie warsztatów roboczych i w ten sposób mają wpływ na efekty kształcenia. Ich uwagi dyskutowane są w formie warsztatowej, w sytuacji kiedy pojawiają się problemy. Studenci wspierają się w zakresie pozyskiwania informacji biznesowych w zakresie projektów i są wspierani przez prowadzących. Realizacja profilu praktycznego rodzi czasem problemy na poziomie osób z praktyki, zapraszanych na zajęcia. Niekiedy sam sposób przekazu jest problematyczny, jak również wyważenie między promocją firmy a pokazaniem sytuacji biznesowej. Sytuację takie są rozwiązywane na bieżąco.

W zakresie rozwoju kadry zwrócono uwagę na możliwość realizacji projektów, współpracę z uczelniami partnerskimi w Wilnie i Budapeszcie. Poza tym uczelnia oferuje wiele szkoleń dla pracowników np. w zakresie nauki języków obcych, pedagogicznych, metodologicznych, komunikacyjnych, emisji głosu itp. Uczelnia dofinansowuje wyjazdy na konferencje pracowników, funduje stypendia doktorskie, niektórzy pracownicy realizują granty finansowane przez instytucje centralne (NCN). Pracownicy są zaangażowani w działania projektowe, realizacje projektów finansowanych przez UE, realizują także współpracę dydaktyczną z ZUT w Szczecinie.

**Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego (ocena: w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych nauczycieli akademickich oraz liczba prowadzących zajęcia na kierunku umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Zajęcia na kierunku prowadzi około 52 osób w tym większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, co dobrze wspiera proces kształcenia o profilu praktycznym. Wśród kadry obok osób reprezentujących dziedzinę nauk ekonomicznych dyscyplinę: nauki o zarządzaniu, ekonomię i finanse znajdują się nauczyciele z zakresu prawa, socjologii, psychologii, matematyki, informatyki, języków obcych. Obsada zajęć na kierunku zarządzanie jest prawidłowa zarówno z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia jak i profilu praktycznego. Dotyczy to zarówno wykładów, prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora lub w przypadku przedmiotów specjalnościowych tytuł zawodowy magistra, a także seminariów dyplomowych (licencjackich) prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora. Przeważająca liczba osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* posiada wieloletnie doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze bądź praktyczne zdobyte poza uczelnią, zgodne z potrzebami procesu dydaktycznego w tym efektami kształcenia.

2) Minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie na poziomie studiów I stopnia jest spełnione. Do minimum kadrowego zaliczono 10 pracowników w tym 2 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 8 doktorów. Zaliczone osoby posiadają dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinie nauki o zarządzaniu, ekonomia jak i finanse (choć w skromniejszym zakresie) lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia. Z uwagi na profil praktyczny prowadzony na kierunku *zarządzanie* dwóch doktorów z dorobkiem praktycznym (zgodnie z cytowanym Rozporządzeniem) zostało zaliczonych do minimum kadrowego zamiast jednego samodzielnego pracownika nauki.

3)
Polityka kadrowa prowadzona przez ZPSB w Szczecinie jest nakierowana na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Uczelnia wszechstronnie wspiera rozwój naukowy, dydaktyczny i organizacyjny pracowników. Ważnym elementem polityki kadrowej jest zatrudnianie osób bezpośrednio związanych z praktyką gospodarczą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Zachodniopomorska Szkoła Biznesu jest właścicielem dwóch dużych budynków dydaktycznych w kampusie akademickim przy ulicy Żołnierskiej 53-54 w Szczecinie. Uczelnia dysponuje aulą na 240 miejsc, 9 salami dydaktycznymi (wykładowymi) dla ok. 110-120 osób każda, 8 laboratoriami komputerowymi i 18 salami ćwiczeniowymi (dla ok. 30 osób każda). Łącznie do prowadzenia zajęć dydaktycznych przystosowanych jest 36 sal, w których jednocześnie może przebywać ok. 2100 osób. Budynki są nowoczesne i bardzo dobrze przystosowane do prowadzenia zajęć dydaktycznych, z nowoczesnym zapleczem multimedialnym (w większości sal dydaktycznych znajdują się projektory multimedialne, ZPSB dysponuje tablicą multimedialną). Na terenie kampusu akademickiego studenci mają do dyspozycji boisko sportowe, kort tenisowy oraz uczelniany parking na ok. 200 miejsc postojowych. W strukturze organizacyjnej ZPSB w Szczecinie funkcjonują dwa wydziały: Wydział Nauk Społecznych oraz Wydział Ekonomii i Informatyki. Baza dydaktyczna między Wydziałem Nauk Społecznych a Wydziałem Ekonomii i Informatyki nie jest rozgraniczona. Zachodniopomorska Szkoła Biznesu posiada dobrze zorganizowaną i dostępną dla studentów pracowników i administracji zintegrowaną lokalną sieć teleinformatyczną obejmującą obydwa budynki. Uczelnia zapewnia dostęp do programów symulacyjnych w postaci gry symulacyjnej „Zarządzanie projektem D&J Resorts” oraz projektu Firma symulacyjna. ZPSB w Szczecinie posiada ponadto wdrożony system informatyczny dedykowany kształceniu na odległość. Zasoby e-learningu wykorzystywane są głównie dla potrzeb studiów niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem oraz stanowią element komplementarny, wykorzystywany na potrzeby studiów tradycyjnych. Infrastruktura dydaktyczna w zakresie studiów e-learningowych została przygotowana w sposób profesjonalny. ZPSB posiada unikatowe doświadczenie wśród uczelni wyższych w Polsce w zakresie metodyki opracowywania materiałów dydaktycznych dla potrzeb e-learningu, w tym system produkcji tychże materiałów. Dla zapewnienia jakości procesu dydaktycznego realizowanego przy wykorzystaniu e-learningu stworzono zespół specjalistów pracujących w ramach Centrum E-Learningu. Platforma e-learningowa ZPSB posiada budowę modułową, jest to oprogramowanie Moodle 2.4. Korzystanie z zasobów platformy nie wymaga od użytkowników (studentów, wykładowców) instalacji dodatkowego oprogramowania na swoich komputerach. Dostęp do platformy uzyskuje się z poziomu przeglądarki internetowej. Każdy zarejestrowany użytkownik posiada dostęp do serwisu głównego oraz dostęp do przedmiotów, które aktualnie realizuje. Każdy przedmiot posiada podział na aktywności (on-line, off-line) związane z nauką oraz z komunikacją. Studenci studiów niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem przed rozpoczęciem roku akademickiego przechodzą szkolenie z obsługi platformy e-learningowej. Natomiast studenci studiów niestacjonarnych, na przedmiotach na których są wykorzystywane elementy e-learningu otrzymują informacje instruktażowe w formie pisemnej (ze względu na mniejszy zakres wykorzystania platformy). Szkolenia wykładowców odbywają się cyklicznie, 4 razy w roku akademickim. 1 nauczyciel akademicki posiada certyfikat metodyka zdalnego nauczania oraz 2 nauczycieli akademickich posiada certyfikat e-nauczyciela sygnowany przez Stowarzyszenie E-Learningu Akademickiego. Studenci Wydziału mają dostęp do Biblioteki Głównej ZPSB. Biblioteka Główna ZPSB mieści się w budynku A na III piętrze i wraz z czytelnią posiada 240m² przestronnej zaadaptowanej powierzchni poddasza. Znajduje się tu 60 miejsc do pracy własnej studentów oraz 7 stanowisk komputerowych. Istnieje także możliwość korzystania z własnych laptopów i notebooków dzięki bezprzewodowemu dostępowi do Internetu. W zbiorach Biblioteki Głównej oraz Bibliotek Wydziałów Zamiejscowych znajduje się łącznie 42000 woluminów, w tym 2400 anglojęzycznych, oraz 860 niemieckojęzycznych. Profil

zbiorów dotyczących ocenianego kierunku obejmuje czasopisma takie jak: *Controlling i Rachunkowość Zarządcza*, *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw*, *Firma i Rynek*, *Forbes*, *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, *Management and Business Administration*, *Marketing w Praktyce*, *Przegląd Organizacji* i inne. Są to pozycje umożliwiające realizację zakładanych efektów kształcenia. Katalog Biblioteki Głównej i Bibliotek Wydziałowych dostępny jest w Internecie. Od 2009 roku realizowany jest projekt skanowania zbiorów, tworząc Bibliotekę Cyfrową Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu. W zasobach Biblioteki Cyfrowej znajduje się około 4000 pozycji, zarówno książek, jak i artykułów z czasopism. Obejmują one szeroki zakres pozycji służących studentom studiującym na kierunku *zarządzanie*. W chwili obecnej Biblioteka Główna oferuje dostęp do następujących baz danych: EMIS, Ibuk.pl, Springer Link, Elsevier (Science Direct), Web of Knowledge, SCOPUS, Wiley & Blackwell oraz Bankowość.

Baza dydaktyczna oferowana przez Uczelnię, w opinii studentów, w pełni pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się w salach wykładowych, ćwiczeniowych oraz w laboratoriach komputerowych. Sale wykładowe oraz ćwiczeniowe posiadają sprzęt audiowizualny. Laboratoria komputerowe są wyposażone w wystarczającą ilość komputerów, aby każdy ze studentów biorący udział w zajęciach pracował samodzielnie. W opinii studentów Uczelnia w pełni zapewnia oprogramowanie niezbędne do osiągnięcia efektów kształcenia zgodnych ze specyfiką kierunku.

Studenci na terenie Uczelni mają możliwość dostępu do Internetu. Według studentów ocenianego kierunku uczelniana Biblioteka funkcjonuje sprawnie oraz spełnia ich oczekiwania w zakresie dostępnego księgozbioru. Posiada również możliwości elektronicznej rezerwacji książek jak i ebooki niektórych pozycji, co w opinii studentów jest znaczącym udogodnieniem.

Miejsca praktyk zawodowych nie są zapewnione przez Uczelnię, a studenci są zobligowani do samodzielnego znalezienia przedsiębiorstwa lub instytucji, urzędu, w których będą odbywać praktykę. Z uwagi na charakter studiów niestacjonarnych, większość studentów zalicza praktyki w ramach wykonywanej dotychczas pracy zawodowej, dlatego też nie oczekują oni większej pomocy w tym zakresie ze strony Uczelni. Budynki Uczelni, w których prowadzone są zajęcia ze studentami kierunku zarządzanie są częściowo przystosowane do potrzeb studentów z niepełno sprawnościami, m.in. znajdują się w nich schodolaz oraz winda dla osób niepełnosprawnych i toaleta. Biblioteka jednak nie posiada udogodnień dla osób z niepełno sprawnościami.

Dobór instytucji w których studenci kierunku *zarządzanie* odbywali praktyki jest poprawny i umożliwia realizację praktycznych efektów kształcenia. W ostatnich latach praktyki odbywano m.in. w następujących firmach: T.K.MAXX Poland, WESTGROUP sp. z o. o. Szczecin, Region Wsparcia Teleinformatycznego ROA Szczecin, Forte-Dent w Szczecinie, Urząd Skarbowy w Kamieniu Pomorskim, Usługi reklamowe Optima w Szczecinie, K. Consulting Wojciech Paweł Kielmas, Getin Bank SA w Szczecinie. Kierunek powstał na skutek realizacji przez Uczelnię projektu innowacyjnego i był z niego dofinansowany.

Baza materialna Uczelni jest dobrze przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Studenci poruszający się na wózkach mają możliwość korzystania w budynku "B" ze specjalnego schodolazu (transportera gąsienicowego). Obsługą urządzenia zajmuje się przeszkolony pracownik na recepcji w budynku. W budynku "A" od wielu lat zainstalowana jest specjalna winda, która również daje możliwość studentom poruszającym się na wózkach do przemieszczania się między poszczególnymi piętrami i swobodny dostęp do dziekanatu, biblioteki, czytelnicy i sal dydaktycznych. Oba budynki mają przygotowane podjazdy dla osób

niepełnosprawnych. Studenci będący osobami niepełnosprawnymi mają także do dyspozycji stanowiska komputerowe wyposażone w specjalną klawiaturę przystosowaną do potrzeb osób niedowidzących oraz oprogramowanie będące formą technologii asystujących, tzw. czytniki ekranowe pozwalające m.in. na powiększanie części ekranu monitora/wyświetlacza. W trzech salach laboratoryjnych znajduje się umeblowanie przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo: krzesła bez kółek, biurka pozwalające regulować wysokość i głębokość blatów.

**Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego (ocena:, w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

Baza dydaktyczna oferowana przez ZPSB w Szczecinie zapewnia realizację efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Baza biblioteczna oraz zasoby elearningowe są właściwie przygotowane i dostępne dla studentów. Wyposażenie Biblioteki Uczelnianej, nie obejmuje udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami. Budynek jest dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Dobór instytucji w których realizowane są praktyki studenckie kierunku *zarządzanie* jest prawidłowy.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Z uwagi na fakt, że na WNS ZPSB w Szczecinie prowadzone są studia I stopnia na kierunku zarządzanie odstąpiono od oceny badań naukowych.

Zespół oceniający zwrócił jednak uwagę, że działalność naukową WNS ZPSB realizowana jest za pomocą projektów badawczych finansowanych przez instytucje centralne (NCN), projektów z UE i innych rozwiązań w tym finansowanych ze środków Uczelni. Widocznym ich efektem są publikacje pracowników Wydziału realizowana w czasopismach o zasięgu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, a także zdobywanie przez pracowników kolejnych stopni naukowych. Ważnym elementem działalności naukowej w zakresie upowszechniania nauki jest działalność Wydawnictwa Naukowego ZPSB. W latach 2007-2013 nakładem Wydawnictwa ZPSB opublikowano 20 monografii naukowych. Zeszyty Naukowe ZPSB Firma i Rynek www.fir.pl ukazują się dwukrotnie w ciągu roku (edycja wiosenna i jesienna). Stanowią platformę prezentacji prac naukowych z obszaru ekonomii i zarządzania. ZN ZPSB Firma i Rynek znajdują się na liście czasopism punktowanych MNiSW (3 pkt).

Ponadto w latach 2010-2013 (do chwili obecnej) Zachodniopomorska Szkoła Biznesu wydała w formie papierowej kilkadziesiąt tytułów skryptów (materiały dydaktyczne) w łącznym nakładzie ponad kilkunastu tysięcy egzemplarzy – materiałów własnych autorstwa pracowników naukowo-dydaktycznych i współpracowników Uczelni. Stanowią one literaturę podstawową dla studentów w tym także ocenianego kierunku. Wspomniane skrypty są bezpłatnie udostępniane studentom ZPSB wspomagając tym samym proces dydaktyczny.

**Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

Zespół oceniający dostrzega, że działalność naukową WNS ZPSB realizowana jest za pomocą projektów badawczych finansowanych przez instytucje centralne (NCN), projektów z UE i

innych rozwiązań w tym finansowanych ze środków Uczelni. Widocznym ich efektem są publikacje pracowników Wydziału realizowana w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, a także zdobywanie przez pracowników kolejnych stopni naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1).

Wymagania wstępne dla kandydatów na studia w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu są określone w Uchwale Senatu ZPSB w sprawie warunków i trybu przyjęć na studia oraz form studiów na poszczególnych kierunkach. Zasady rekrutacji reguluje uchwała nr 12 Senatu ZPSB z dnia 22 czerwca 2012 roku.

Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia na Wydziale Nauk Społecznych stanowią wyniki egzaminu maturalnego. O przyjęcie na studia może ubiegać się osoba, która posiada świadectwo dojrzałości. Wydział prowadzi rekrutację w systemie on-line, kandydaci zobowiązani są do złożenia kwestionariusza osobowego sporządzonego według ustalonych wzorów (do pobrania w dziekanacie lub stronie www) oraz następujących dokumentów: oryginału świadectwa dojrzałości, 3 fotografii (w tym 1 na płytce CD), kserokopii dowodu osobistego, dowodu wpłaty wpisowego. Przedstawione zasady rekrutacji nie odbiegają od obowiązujących standardów. Nasilające się w ciągu kilku ostatnich lat problemy z rekrutacją wynikają z silnej konkurencji na lokalnym rynku usług edukacyjnych oraz z tego, że najlepsi kandydaci wybierają prestiżowe uczelnie publiczne.

Władze ZPSB doskonale zdają sobie sprawę z niebezpieczeństw płynących z istotnego spadku liczby studentów. Podejmują w tym celu szereg działań zaradczych, takich jak rozwijanie studiów wspomaganych e-learningowo czy promocja oferty adresowanej do osób w wieku 40+.

Nabór na studia I stopnia na kierunku zarządzanie, odbywa się w trybie konkursu. W przypadku, gdy limit miejsc jest mniejszy od liczby kandydatów, wówczas kryterium naboru stanowi wynik egzaminu maturalnego z przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny oraz matematyka lub geografia lub historia. Warunkiem przyjęcia kandydata na studia jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz złożenie w wyznaczonym terminie kompletu dokumentów i uiszczenie opłaty wpisowej.

Zasady rekrutacji na kierunek zarządzanie nie posiadają uregulowań, dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

Kwalifikacje wymagane od kandydatów na studia są w ocenie studentów wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

Z uwagi na małą liczbę studentów na wszystkich latach studiów, potencjał dydaktyczny jednostki jest w pełni wystarczający w stosunku do prowadzonej rekrutacji.

Oceniając program kształcenia na kierunku *zarządzanie* z punktu widzenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia założonych efektów kształcenia należy stwierdzić, że konstrukcja systemu ECTS jest prawidłowa. Nakład pracy studenta wynika z sumy: godzin kontaktowych dla danego przedmiotu oraz czasu poświęconego na studiowanie literatury, czasu poświęconego na konsultacje, na przygotowywanie raportów lub prezentacji rodzaju materiałów, na przygotowanie się do egzaminu lub zaliczenia, czasu poświęconego na udział w konsultacjach.

Oceniając wycenę nakładu pracy studentów zawartą w kartach przedmiotów należy zauważyć, że:

Pewne wątpliwości budzi przypisanie bardzo wysokiej liczby punktów ECTS z następujących przedmiotów: „Podstawy makroekonomii” – 12 ECTS (przy 56 godzinach zajęć kontaktowych), „Psychologia zarządzania” – 10 ECTS (przy 28 godzinach zajęć kontaktowych).

W zdecydowanej większości przedmiotów nakład pracy został bardzo dobrze oszacowany. Organizacja procesu kształcenia zorientowana jest na motywowanie studentów do systematycznej nauki w trakcie studiów. Skłania do tego objęcie wszystkich przedmiotów egzaminami bądź zaliczeniami, a w szczególności kontrolowanie i ocenianie aktywności studentów w ramach ćwiczeń, przeprowadzanie kolokwii, sprawdzianów i innych form sprawdzania wiedzy w trakcie semestru.

System osiągnięć studentów jest w opinii studentów zrozumiały, obiektywny i sprawiedliwy oraz zorientowany na proces uczenia się. Bieżąca weryfikacja osiągnięć studenta oraz ocena aktywności podczas zajęć stymulują proces uczenia się studenta.

Studenci zwrócili uwagę, iż nauczyciele akademicy udostępniają im sprawdzone i ocenione prace pisemne a informacje o terminach poprawkowych są podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem, tak, aby studenci mieli czas na powtórzenie wiadomości.

W opinii studentów, system punktów ECTS działa poprawnie w Uczelni. Studenci widzą różnicę w nakładzie pracy jaki muszą poświęcić studiowaniu przedmiotów z różną liczbą punktów ECTS. Studenci jednogłośnie stwierdzają, że im więcej czasu potrzebują na przyswojenie wiedzy związanej z danym przedmiotem, niezbędnej do jego zaliczenia, tym więcej punktów ECTS zostało mu przypisane.

3).

Wprowadzony w ZPSB system punktów ECTS wspiera mobilność studencką. Dodatkowo, w latach 2012-2013 podjęto kompleks działań propagujących inicjatywę STUDENT MOBILITY ramach programu ERSAMUS. ZPSB dysponuje kontraktami z 20 uczelniami z terenu UE, na łączną liczbę 48 miejsc w następujących państwach Belgia, Cypr, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Litwa, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Turcja i Włochy. Do głównych działań inicjujących wyjazdy studentów zaliczyć należy:

- stała opieka programem Erasmus - Pracownik Biura Współpracy Międzynarodowe;
- strona internetowa programu Erasmus w ZPSB - <http://www.zpsb.szczecin.pl/pl/o-uczelni/wspolpraca-miedzynarodowa/erasmus/stypendia-zagraniczne-socrates-erasmus/>; obejmująca ofertę, FAQ oraz systematyczne ogłoszenia o naborze do programu;
- wysyłka mailowa do studentów ZPSB za pośrednictwem systemu PRO AKADEMIA ogłoszeń o naborach do programu;
- systematyczne prezentacje programu Erasmus w grupach studenckich (min. 2 razy w roku akademickim).

Ponadto ZPSB intensyfikuje współpracę ze szkołą wyższą z Eberswalde. Podejmowane są kroki nad wspólną ofertą studiów w rejonie przygranicznym oraz studiów MBA. Sondowany jest rynek, pod kątem tego na jakie specjalności i studia podyplomowe mogłoby być zapotrzebowanie. Działania te są podejmowane pomimo wcześniejszych niekorzystnych doświadczeń Uczelni w zakresie internacjonalizacji kształcenia. Zespołowi Oceniającemu PKA przedstawiono raporty ze spotkań przedstawicieli Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie z przedstawicielami władz miasta Schwedt i Dystryktu Uckermark. Spotkania takie odbyły się kilkakrotnie w minionym roku, a ich przedmiotem było wypracowanie płaszczyzny współpracy z uczelnią w Eberswalde i innymi uczelniami z

Brandenburgii. Rozmawiano na temat możliwości współpracy na poziomie studiów licencjackich, kształcenia na odległość, studiów podyplomowych, praktyk i staży dla studentów.

Od 2012 roku w ramach programu LLP Erasmus wyjechało 2 studentów kierunku zarządzanie. Jako przyczynę małego zainteresowania wymianą międzynarodową studenci wskazali specyfikę studiów niestacjonarnych oraz zobowiązania prywatne i zawodowe. Problemy z internacjonalizacją kształcenia wynikają w opinii studentów również i z tego, że studenci chcieliby studiować w Anglii i krajach skandynawskich, a ZPSB nie może zapewnić im tej możliwości.

Studenci wiedzą co to jest system punktów ECTS i wykorzystują możliwości przez niego stworzone poprzez np. wymianę międzynarodową oraz przedmioty wybieralne.

Lektoraty są w opinii studentów prowadzone w sposób pozwalający na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia a w konsekwencji przygotowują studentów do wymiany międzynarodowej. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość nauki języka angielskiego lub niemieckiego. Grupy podzielone są według stopnia zaawansowania studentów.

7.4)

System wsparcia studentów Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie w procesie studiowania należy ocenić bardzo wysoko.

Uczelnia systematycznie na koniec każdego semestru realizuje badania ankietowe wśród swoich studentów. Procedura ta obowiązuje w ZPSB od szeregu lat. Przedmiotem owych badań jest ocena programu nauczania i warunków studiowania. Kwestionariusz ankietowy składa się z oceny 15 elementów - w szkolnej skali od 1 do 5. Ocenie podlega między innymi jakość obsługi administracyjnej, jakość warunków odbywania zajęć oraz jakość kształcenia. Niektóre pytania ankiety mają charakter otwarty i zawierają dodatkowe opinie respondentów.

Zespołowi Oceniającemu PKA przedłożono wyniki ankietyzacji studentów studiujących zarówno w formie studiów niestacjonarnych, jak i w trybie studiów niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem. Badania te składały się z dwóch zasadniczych części: oceny merytorycznej i formalnej przedmiotu oraz oceny wykładowcy.

W tym pierwszym przypadku studenci odnosili się do następujących kwestii:

1. stopień trudności zajęć i prezentowanego materiału;
2. czy zajęcia spełniły Twoje oczekiwania i wyobrażenia;
3. znaczenie przedmiotu w procesie przygotowania do zawodu;
4. jak oceniasz aktualność i nowatorstwo przedstawionej wiedzy;
5. oceń swoją frekwencję na zajęciach;
6. oceń wkład własnej pracy w opanowanie przedmiotu.

Z kolei studentom wzbogacającym wiedzę w trybie studiów niestacjonarnych wspomaganych e-learningiem postawiono następujące pytania:

1. Na jakim poziomie zajęcia spełniły Twoje oczekiwania oraz wyobrażenia o przedmiocie?
2. Jak oceniasz jasność i przejrzystość udostępnionego materiału dydaktycznego?
3. Jak oceniasz aktualność materiału dydaktycznego?
4. Jak oceniasz swoją aktywność na platformie e-learningowej?
5. Jak oceniasz współpracę z innymi studentami w ramach przedmiotu?
6. Jaka jest ogólna ocena przedmiotu?

Oceny dla poszczególnych przedmiotów oscylowały wokół ocen dobrych i bardzo dobrych i wahały się od 3,33 „Ekonomia integracji europejskiej” do 5,0 „Motywacja i ocena pracowników”.

W badaniach realizowanych w roku akademickim 2012/2013 wzięło udział 64,7% studentów ZPSB. Generalnie warunki stworzone przez ZPSB oceniane były pozytywnie, natomiast jako niedociągnięcia wymagające poprawy wymieniano:

- potrzebę wcześniejszego informowania o planach zajęć, i ich ewentualnych zmianach;
- zbyt częste aktualizacje planów zajęć, prowadzące czasem do dublowania się przedmiotów;
- mało przejrzysta zakładka finanse na stronie e-dziekanat;
- brak wygodnego miejsca spotkań studentów (np. bufetu) w budynku Szkoły;
- niedogrzanie sal dydaktycznych;
- ograniczony dostęp do sieci wi-fi w budynku Szkoły;
- mało wygodne krzesła i ławki w niektórych salach wykładowych.

Jako przeciętne oceniono udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, natomiast dość wysoko badani studenci ocenili dostępność zasobów bibliotecznych i wysiłki na rzecz ich dalszej digitalizacji i zapewnienia dostępności przez Internet. Poniżej przedstawiono ranking obszarów życia akademickiego ZPSB w tradycyjnej skali ocen od 1 do 5.

1. Profesjonalizm obsługi administracyjnej (dziekanatu) 4,43
2. Godziny pracy Biura Obsługi Studiów (dziekanatu) 4,25
3. Funkcjonowanie systemu e-dziekanat 4,10
4. Realizacja kształcenia zgodna z przedstawionym planem 4,04
5. Dostępność i jakość narzędzi e-learning 3,97
6. Atrakcyjność, ważność, kompleksowość programu studiów 3,91
7. Plany zajęć 3,87
8. Przydatność w aktualnej lub przyszłej pracy 3,85
9. Możliwości studiowania w kraju lub za granicą 3,81
10. Dostępność książek, czasopism, baz danych itp. w bibliotece 3,80
11. Warunki lokalowe 3,61
12. Udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych 3,53

Niewątpliwym atutem ZPSB jest wydanie całego zbioru skryptów akademickich ułatwiających studentom przygotowanie się do zajęć i opanowanie materiału. Dotyczy to między innymi takich przedmiotów jak:

1. Podstawy makroekonomii
2. Zachowania organizacji
3. Marketing
4. Procesy informacyjne w zarządzaniu
5. Zarządzanie strategiczne
6. Informatyka w zarządzaniu
7. Zarządzanie projektami
8. Sztuka inwestowania na giełdzie
9. Strategia rozwoju przedsiębiorstw
10. Projekt końcowy (twoja praca promocyjna)

W zdecydowanej większości przypadków materiały edukacyjne dostępne są również w wersji elektronicznej. Oczywiście dotyczy to wszystkich kursów prowadzonych w ramach e-learningu.

Wszelkie informacje związane z tokiem studiów, organizacją roku akademickiego oraz harmonogramem zajęć są w opinii studentów ogólnodostępne i podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Komunikaty i ważne informacje związane z wydarzeniami na Uczelni jak i dokumenty związane z organizacją studiów są udostępniane za pośrednictwem strony internetowej Uczelni oraz w gablotach w budynkach Uczelni.

Dostępność oraz sposób funkcjonowania Dziekanatu zostały ocenione przez studentów kierunku zarządzanie pozytywnie. Godziny otwarcia według studentów, są dostosowane do

ich potrzeb. Uczelnia posiada również rozbudowany system Wirtualny Dziekanat, do którego każdy ze studentów posiada dostęp poprzez swoje indywidualne konto. W opinii studentów system jest bardzo przydatny, gdyż za jego pomocą mogą oni uzyskać wiele informacji dotyczących m.in. toku studiów, opłat i stypendiów, przedmiotów i ocen cząstkowych jak i końcowych itp.

Wszelkie skargi i wnioski związane z procesem kształcenia, składane przez studentów, są kierowane bezpośrednio do Dziekana. Studenci w pełni aprobują taki sposób rozwiązywania spraw indywidualnych.

Prowadzący zajęcia posiadają terminy konsultacji, które w opinii studentów są przestrzegane. Dodatkowo są oni dostępni za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Uczelnia prowadzi kształcenie studentów kierunku zarządzanie z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Studenci ocenianego kierunku chętnie korzystają z tej możliwości. Studia niestacjonarne wspomagane e-learningiem obejmują 2 zjazdy w ciągu semestru – zjazd wprowadzający oraz zjazd podsumowujący. Reszta godzin odbywa się w formie e-learningowej. Przykładowo, gdy w programie studiów znajduje się 30 godzin danego przedmiotu, 12 jest realizowanych w formie tradycyjnej, a 18 w formie e-learningowej, czyli za pośrednictwem czatu, który trwa 70 min tygodniowo. Studenci kierunku zarządzanie pozytywnie wypowiadają się o studiach wspomaganych e-learningiem, uznają również taką formę studiów za znaczne udogodnienie, zwłaszcza dla osób pracujących na co dzień za granicą.

Studenci wiedzą co to są sylabusy i widzą zgodność prowadzonych zajęć z treściami zawartymi w sylabusach. W opinii studentów zawartość sylabusów jest kompletna, zawierają one m.in. informacje takie jak liczbę godzin dydaktycznych przeznaczonych na realizację przedmiotu; wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, jakie nabywa student w trakcie realizacji przedmiotu; treści programowe; metody kształcenia oraz formę i warunki zaliczenia. Sylabusy są udostępniane studentom za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Studenci uważają, iż zalecana przez wykładowców literatura oraz udostępniane materiały dydaktyczne są pomocne w procesie uczenia się i pozwalają na realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Uczelnia posiada mechanizmy motywujące studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia w postaci stypendium rektora ujętego w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Kryterium ubiegania się o ww. stypendium stanowi średnia arytmetyczna z ocen uzyskanych w poprzednim roku akademickim. Jako, że stypendium jest skierowane do najlepszych studentów, warto, aby Władze Uczelni uwzględniły w kryterium wyniki za osiągnięcia sportowe i naukowe studentów. Studenci wizytowanego kierunku mogą ubiegać się również o Stypendium Ministra. Stypendia te zostały ocenione przez studentów jako motywujące do osiągania lepszych wyników w nauce.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej w Uczelni odbywa się na podstawie *Regulaminu przyznawania pomocy materialnej dla studentów Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie*. Dokument ten przewiduje wszystkie rodzaje stypendiów zawartych w art. 173 ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału środków dokonuje Rektor Uczelni ze środków funduszu pomocy materialnej w porozumieniu z organami samorządu studenckiego. Proporcje między stypendiami o charakterze socjalno-bytowym a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów są zachowane w myśl art. 174 ust. 4 Ustawy.

W opinii studentów sposób przyznawania stypendiów jest przejrzysty i sprawnie funkcjonujący. Uprawnienia do przyznawania stypendiów zostały przekazane Wydziałowym Komisjom Pomocy Materialnej w myśl art. 176 ust. 3 ustawy. Większość Komisji stanowią studenci. Wnioski studentów kierunku zarządzanie kierowane są do Dziekanatu i następnie rozpatrywane przez Wydziałową Komisję Pomocy Materialnej. Od decyzji wydanej przez

Komisję przysługuje prawo złożenia odwołania do Rektora Uczelni. Stypendia są wypłacane na indywidualne konto studenta. Polityka naliczania opłat prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta i zgodna z Ustawą.

W Uczelni działa Samorząd Studencki, który funkcjonuje na podstawie *Regulaminu Samorządu Studentów Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie* zaopiniowanym pozytywnie przez Senat Uczelni *Uchwałą nr 1a/2011 z dnia 27.05.2011r.* Samorząd posiada jednopoziomową strukturę – działa na szczeblu ogólnouczelnianym. Kadencja Samorządu Studenckiego trwa rok. Uczelnia podczas wizytacji ZO PKA nie przedstawiła dokumentów z ostatnich wyborów do Samorządu Studenckiego. Rozmowa z przedstawicielem Władz Uczelni pozwala stwierdzić, iż wybory do Samorządu są zaniedbywane, a osoby reprezentujące ogół studentów w organach kolegialnych Uczelni dobierane losowo przez przedstawicieli Władz Uczelni.

Samorząd Studencki nie opiniuje regulaminu studiów, regulaminu przyznawania pomocy materialnej oraz programów studiów. Samorząd nie uczestniczy w pracach nad tworzeniem ww. dokumentów i nie wnosi do nich uwag. Głównym powodem jest brak zainteresowania ze strony samych studentów. Władze Uczelni czyniły bowiem starania w celu zaangażowania studentów w działalność organów przygotowujących ww. dokumenty. Dokumenty przedstawione podczas wizytacji ZO PKA pozwalają stwierdzić, iż liczba reprezentantów studentów w Senacie spełnia warunki określone w art. 61 ust 3. Ustawy. W Radzie Wydziału znajdują się reprezentanci studentów z poszanowaniem art. 67 ust 4. Ustawy. Studenci posiadają swojego reprezentanta także w Zespole ds. Jakości Kształcenia. Samorząd Studencki nie posiada własnych pomieszczeń w Uczelni, ani stałego budżetu. Gdy zachodzi potrzeba Władze Uczelni udostępniają Samorządowi Studenckiemu urządzenia oraz materiały biurowe. Samorząd nie organizuje żadnych wydarzeń kulturowych. Wsparcie otrzymywane ze strony Uczelni jest jednak wystarczające w opinii przedstawicieli Samorządu Studenckiego. Pomimo małej aktywności Samorządu, studenci pozytywnie oceniają relację pomiędzy przedstawicielami Samorządu a władzami Uczelni.

W opinii studentów system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej w pełni spełnia ich oczekiwania. Indywidualne wnioski studentów są kierowane bezpośrednio do Dziekana. Tryb rozpatrywania indywidualnych skarg i wniosków studenci oceniają jako przejrzysty i obiektywny. Opiera się on na odrębnych przepisach obowiązujących w Uczelni takich jak np. *Regulamin studiów*.

Studenci pozytywnie wypowiedzieli się w kwestii obciążenia zajęciami w semestrze. W ocenie studentów liczba godzin dydaktycznych w semestrze jest odpowiednia. Poza wymiarem godzin, studenci pozytywnie ocenili długość przerw między zajęciami, które są na tyle długie aby odpocząć lub skosztować posiłek. Studenci zwrócili uwagę, iż na terenie Uczelni brakuje miejsca, w którym mogliby zakupić ciepły posiłek i spotkać się podczas przerwy między zajęciami.

Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów podczas konsultacji, których terminy są ustalane na początku semestru i są przestrzegane. Prowadzący są również dostępni za pośrednictwem poczty elektronicznej. Studenci pozytywnie wypowiadają się o relacjach panujących w Uczelni pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami.

W opinii ZO uczelnia stwarza niezbędne warunki dla rozwoju mobilności studentów jednak zakres korzystania z tych możliwości jest bardzo ograniczony, w latach 2012 i 2013 wyjechało za granicę zaledwie dwóch studentów ocenianego kierunku. Liczba studentów przyjeżdżających wynosiła w tym samym okresie 12 osób. Studenci ocenianego kierunku prawie nie korzystają z możliwości stwarzanych przez system wymiany studentów. Wynika to z tego, że studenci studiów niestacjonarnych są obciążeni pracą i innymi obowiązkami, które nie pozwalają im na podjęcie ryzyka. W 2011 i 2012 r. studenci mieli możliwość

korzystać z wykładów prowadzonych przez wykładowców z Węgier goszczących w ZPSB w ramach programu Erasmus.

Opieka nauczycieli akademickich nad studentami studiującymi w trybie niestacjonarnym jest bardzo dobra, zaś w trybie e-learningowym wyróżniająca.

W przypadku kart przedmiotów można wnieść zastrzeżenia do zakresu literatury obowiązkowej i uzupełniającej do poszczególnych przedmiotów. W sylabusach niektórych przedmiotów spis literatury obejmuje zbyt dużo podobnych podręczników lub prowadzący zakłada, że wymagane treści są opublikowane w postaci materiałów dostępnych na platformie e-learningowej.

W niektórych kartach przedmiotów wątpliwości budzi nadmierna liczba pozycji literaturowych traktowanych jako źródła uzupełniające. Jako przykłady można podać : : Zarządzanie ryzykiem: 18 książek ,Socjologia: 16 książek ,Zarządzanie zasobami ludzkimi: 14 książek. Również wymienianie jako źródeł podstawowych (których opanowanie jest obowiązkowe) zbyt wielu obszernych książek nasuwa wątpliwości, co do możliwości ich przestudiowania i opanowania. Można tu wymienić następujące przedmioty: Współczesny rynek pracy (17 książek), Zarządzanie zasobami ludzkimi (7 podręczników), Mikroekonomia (7 książek) czy Nauka o organizacji (6 pozycji bibliograficznych w ramach literatury podstawowej). Niektóre karty przedmiotów zalecają mało aktualną literaturę, jak np. *Zachowania konsumentów w Internecie* (tylko 1 książka posiadająca walor aktualności), *Etyczne aspekty kierowania ludźmi*, *Kultura organizacji*, *Psychologia rozwoju zawodowego*, *Psychologia decyzji kadrowych*.

Do przedmiotów, dla których sylabusy zostały przygotowane wyjątkowo starannie należą:

1. Socjologia
2. Zarządzanie
3. Matematyka
4. Mikroekonomia
5. Statystyka opisowa
6. Marketing
7. Zarządzanie strategiczne
8. Informatyka w zarządzaniu
9. Firma symulacyjna
10. Zarządzanie projektami
11. Autoprezentacja
12. Zarządzanie wiedzą
13. Współczesny rynek pracy
14. Społeczna odpowiedzialność biznesu
15. Biznes plan - warsztaty
16. Zarządzanie ryzykiem
17. Moduł aktywności praktycznych
18. Administrowanie procesami personalnymi

Zauważono inne drobne uchybienia jak np. W pozycji „nakład pracy studenta” dla przedmiotu „Finanse przedsiębiorstw” podano 20 godzin jako „inne” nie uzasadniając tego w odpowiedni sposób.

Informacje zawarte w sylabusach przedmiotów są kompletne i przydatne studentom w procesie uczenia się. Zalecane materiały dydaktyczne są na ogół aktualne i właściwe dla realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ocena:, w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1)

Zasady jak również proces rekrutacji jest dla studentów przejrzysty i logiczny. Regulują go w sposób kompleksowy i szczegółowy stosowne uchwały Senatu Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie. Zasady rekrutacji nie dyskryminują żadnej z grup kandydatów.

2)

System oceny osiągnięć jest sformalizowany w należyty sposób, co odzwierciedlają postanowienia zawarte w Regulaminie Studiów. Umożliwia on obiektywną ocenę pracy studentów zarówno na etapie zaliczania poszczególnych kolokwii, egzaminów przedmiotowych jak i egzaminu końcowego tj. obrony projektu końcowego. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się poprzez stopniową weryfikację wiedzy i umiejętności oraz ocenę aktywności na zajęciach oraz system ECTS .

3) W opinii ZO uczelnia stwarza niezbędne warunki dla rozwoju mobilności studentów jednak zakres korzystania z tych możliwości jest bardzo ograniczony

4)

System opieki naukowej i dydaktycznej, materialnej oraz socjalnej nad studentami kierunku zarządzanie funkcjonuje prawidłowo. Uczelnia w pełni dba o rozwój zawodowy, kulturalny oraz społeczny studentów. Samorząd Studencki pomimo działań ze strony Władz Uczelni, jest mało zaangażowany w działalność na rzecz Uczelni i środowiska akademickiego.

Opieka merytoryczna na studentami jest bardzo dobra, zakres informacji dostarczonych przez sylabusy jest właściwy dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Zaleca się modyfikację literatury zalecanej w sylabusach jako podstawowej i uzupełniającej zgodnie z uwagami ZO.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1).

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Rektora Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie nr 11/2012 z dnia 2. 06. 2012 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu.

Na poziomie Uczelni został powołany Pełnomocnik ds.. jakości kształcenia (Zarządzenie Rektora Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie nr 1/2011 z dnia 03. 01. 2011 r.) Do zadań Pełnomocnika należy m.in. nadzór nad dokumentacją systemu zarządzania jakością oraz raportowanie kierownictwu o skuteczności Systemu, nadzór na terminowością

wykonywanych działań w obszarze WSZJ oraz ciągle usprawnianie powyższego systemu w Uczelni.

Organem odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie powyższego Systemu na poziomie wydziału jest Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, którego posiedzenia są protokołowane. Skład tego organu został zatwierdzony Uchwałą nr 9/012 Rady Wydziału Nauk Społecznych Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie z dnia 2. 07. 201 roku w sprawie powołania wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia. Zespół ten ma za zadanie m. in.: ocena podejmowanych form działania w celu podnoszenia Jakości Kształcenia na wydziale, opiniowanie programów kształcenia, okresowe oceny jakości recenzji prac dyplomowych oraz przygotowywanie rocznych raportów dotyczących efektów funkcjonowania systemu jakości kształcenia na Wydziale.

Podczas wizytacji przedstawiono Zespołowi Oceniającemu dokumenty z zakresu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym Wydziale w tym kierunku „zarządzanie”:

- sprawozdanie z badania przeprowadzonego wśród studentów na temat programu i warunków studiowania w roku akademickim 2012/2013. Sprawozdanie to zawiera informacje o badaniu, ocenę planu zajęć, ocenę obsługi administracyjnej, ocenę warunków odbywania zajęć, ogólną ocenę jakości kształcenia oraz przydatność w aktualnej lub przyszłej pracy;
- Polityka jakości Z. Sz. B. w Szczecinie. Opracowane procedury w ramach WSZJ w Uczelni to m. in.: procedura przeprowadzenia hospitacji w Uczelni oraz procedura pt. „proces dydaktyczny”;
- zestawienie porównawcze wyników ankietyzacji rok akademicki 2012/2013 i 2013/2014 oraz
- ocenę zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ponadto z dokumentacji (sprawozdań) Rady Wydziału wynika, iż przedmiotem obrad powyższej Rady są również kwestie z zakresu WSZJK tj. przedstawienie zasad i elementów wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia, zatwierdzenie sprawozdania z oceny programów i warunków kształcenia w ZPSB, zmiany w programach studiów na ocenianym kierunku studiów, przyjęcie planu hospitacji.

W Uczelni funkcjonują następujące dokumenty pozwalające ocenić wiele aspektów związanych z kształceniem: warunki odbywania zajęć dydaktycznych przez studenta, kwestionariusz oceny obsługi administracji oraz ogólna ocena jakości kształcenia.

Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wdrożony uchwałą Senatu nr 14/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. (Elementy systemu jak na przykład hospitacje, ankietyzacja, przeglądy programowe funkcjonowały w Uczelni od 2008 roku, choć w ograniczonym zakresie). System ma charakter ogólnouczelniany i jest realizowany w poszczególnych wydziałach. Celem systemu jest systematyczny monitoring efektów kształcenia i ich realizacji w celu doskonalenia programów i jakości kształcenia. Zapewnienie wypełniania przez uczelnię wszystkich wymagań formalnych nałożonych w tym zakresie przez stosowne ustawy i rozporządzenia. Zadania systemu zostały określone jako: „ciągłe badanie, analiza, ocena i monitorowanie zmian jakości kształcenia w uczelni oraz przedkładanie rezultatów tych czynności władzom uczelni i społeczności akademickiej do praktycznego wykorzystania w procesie doskonalenia oferty programowej i jakości kształcenia.” Tak sformułowane zadania systemu, w opinii zespołu PKA, mogą służyć określonej roli czyli doskonaleniu jakości kształcenia. Dla realizacji celów stojących przed WSZJK w ZPSB powołany został zarządzeniem Rektora Nr 11/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. pełnomocnik ds. Jakości ZPSB, którego zadaniem jest ustalanie sposobów i harmonogramów realizacji zadań WSZJK, zatwierdzenie wzorów ankiet przeznaczonych do badań studentów, absolwentów oraz nauczycieli akademickich, a następnie analiza wyników

tych ankiet, nadzór nad oceną własną Wydziału. Ponadto Pełnomocnik dokonuje analizy informacji dotyczących jakości kształcenia, opracowuje roczne sprawozdania na koniec roku akademickiego dotyczące jakości kształcenia oraz przedkłada Rektorowi wnioski w zakresie poprawy jakości kształcenia. Wyżej wymienionym rozporządzeniem Rektora, powołane zostały także Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które funkcjonują w podstawowych jednostkach organizacyjnych. Zespoły te podejmują działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia i ściśle współpracują z Pełnomocnikiem ds. Jakości. W skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi, powoływani przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej na okres kadencji władz uczelni: – przewodniczący Zespołu – kierownik PJO; – przedstawiciel nauczycieli akademickich jednostki; – przedstawiciel studentów, wskazany przez Samorząd Studencki.

Do podstawowych zadań Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia należą:

1. sporządzanie sprawozdania z oceny własnej jednostki organizacyjnej;
2. opracowywanie i przedstawianie Radzie podstawowej jednostki organizacyjnej propozycji działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

Uczelnia opracowała szczegółowe procedury wspomagające realizację przyjętych zadań.

Szczegółowe zadania WSZJK w ZPSB obejmują dwa obszary: warunków prowadzenia studiów i działalności naukowej.

1. W obszarze warunków prowadzenia studiów i zarządzania procesem dydaktycznym

- a. Ocena związku kierunku studiów oraz strategii rozwoju wydziału prowadzącego ten kierunek ze strategią rozwoju uczelni i z jej misją oraz efektami kształcenia opisanymi w KRK dla odpowiedniego obszaru wiedzy. Ten obszar oceny jakości kształcenia przeprowadzany jest (zgodnie z procedurą PS 01 „Opracowanie oferty dydaktycznej” w SZJ ZPSB)
- b. Ocena spełniania wymagań dotyczących minimum kadrowego i kwalifikacji nauczycieli akademickich, dla każdego kierunku studiów, dokonywana zarówno na etapie tworzenia dokumentacji dla nowego programu kształcenia na danym kierunku, jak i realizacji programu kształcenia (coroczna weryfikacja minimum kadrowego, zgodnie z przepisami Rozporządzenia z dnia 5 października 2011 roku w *sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*).
- c. Analiza potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym analiza stopnia dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, poprzez między innymi wykorzystanie wyników monitorowania karier zawodowych absolwentów, a z drugiej strony analiz opinii pracodawców. (Raport zbiorczy – coroczny „Analiza realnych trendów i potrzeb rynku pracy” oraz „Raport z monitoringu karier” zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).
- d. Analiza, ciągły monitoring oraz ocena przebiegu realizacji programów kształcenia oraz programów i planów studiów, w tym osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia oraz sposobów weryfikacji osiągniętych efektów (szczegółowa, wieloprzekrojowa analiza osiągnięcia efektów kształcenia na podstawie wyników studentów – raport Pro Akademia, sprawozdania z ankietyzacji studentów oraz przeglądu protokołów hospitacji zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).
- e. Analiza sposobu i prawidłowości przypisywania punktów ECTS do poszczególnych modułów kształcenia w programie studiów, uwzględniająca między innymi wyniki analizy sposobu obliczania nakładu pracy własnej studenta oraz miejsce i rangę modułu w programie kształcenia (sprawozdanie z

przeglądu punktów ECTS, zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).

- f. Ocena infrastruktury dydaktycznej, w tym dostępu do zalecanych źródeł informacji, z wykorzystaniem ankiet nauczycieli akademickich, pracowników administracji i studentów (sprawozdanie z przeglądu ocen stanu infrastruktury na podstawie ankiet, zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).
- g. Analiza organizacji oraz warunków kształcenia na odległość (sprawozdanie z ankietyzacji studentów wykorzystujących narzędzia e-learningowe, zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).
- h. analizy i oceny danych dotyczących stopnia umiędzynarodowienia studiów (sprawozdanie Biura Współpracy Międzynarodowej, dotyczące „mobility” kadry i studentów oraz rekrutacji studentów zagranicznych, zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB).

2. W obszarze prowadzenia działalności naukowej

- a. Rejestr projektów badawczych, finansowanych z źródeł własnych lub zewnętrznych, w tym projektów współpracy międzynarodowej (na podstawie oceny pracowniczej, zgodnie z procedurą PO 05 „Przegląd ZSZJ” w SZJ ZPSB)

W świetle przedstawionych zadań można stwierdzić że struktura organizacyjna systemu pozwala na zarządzanie jakością kształcenia i realizację określonych zadań. System jest kompleksowy, przewiduje podstawowe obszary oceny jakości kształcenia, obejmuje wszystkie prowadzone kierunki studiów i odpowiednie stopnie kształcenia. Określone procedury pozwalają na ocenę wskazanych w systemie obszarów. Zespół oceniający uważa, iż system powinien też objąć system informacyjny który gromadzi informacje o jakości kształcenia z jednej strony i upowszechnia podstawowe informacje o elementach i procesach kształcenia i jakości kształcenia. Ponadto warto wyraźnie wyodrębnić z ogólnego pakietu weryfikacji efektów kształcenia, weryfikację końcowych efektów kształcenia poprzez proces dyplomowania.

Nadzór nad funkcjonowaniem Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu sprawuje jej Rektor.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został wdrożony na wizytowanym wydziale na kierunku zarządzanie. W ramach systemu prowadzone są działania zawierające:

a) weryfikację efektów kształcenia która odbywa się według procedury PS 01 obejmującej między innymi:

- Opracowanie projektu oferty dydaktycznej zgodnie z obowiązującymi zasadami między innymi obejmującymi zgodność z KRK, weryfikację projektu, opiniowanie projektu przez Radę Wydziału, weryfikację programu na podstawie opinii absolwentów, wprowadzenie zmian do projektu. Ponadto weryfikacja efektów kształcenia przeprowadzana jest na podstawie procedury FO O5-01. Procedura ta uwzględnia analizy realnych trendów i potrzeb rynku pracy. Analiza ta obejmuje ankietyzację pracodawców, badania wtórne w oparciu o statystyki rynku pracy i instytucje rynku pracy, analizę wtórną rynku pracy. Analiza stopnia osiągania efektów kształcenia obejmuje sporządzanie przez kadrę raportu *Pro Akademia*, sprawozdania z ankietyzacji studentów, przeglądu protokołów z hospitacji, ocenę systemu ECTS, sprawozdania z oceny prawidłowości funkcjonowania systemu ECTS. Raport Pro Akademia zobowiązuje nauczycieli akademickich do analizy osiąganych na każdym przedmiocie efektów kształcenia. W procedurach weryfikacji efektów kształcenia mieści się proces

dyplomowania. Opracowane zostały standardy prac dyplomowych/projektu dyplomowego, zasady wyboru promotora, recenzenta, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Uczelnia zmodyfikowała proces dyplomowania poprzez wprowadzenie obowiązku opracowania pracy dyplomowej/projektu dyplomowego oraz opiniowania pracy przez recenzenta i promotora. Zmiany te wprowadzono z jednej strony z uwagi na przepisy i regulacje prawne a z drugiej strony pod wpływem uwag Zespołu oceniającego PKA do wcześniejszej oceny jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*. Wprowadzono w celu weryfikacji oryginalności prac studentów uaktualnione regulacje dla stosowanego systemu antyplagiatowego. Zarządzenie Rektora Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu

nr 9/2010 z dnia 30.06.2010. w sprawie aktualizacji procedury antyplagiatowej w ZPSB

w§ 3. Określa, iż wszystkie prace licencjackie i magisterskie będą sprawdzane pod względem samodzielności ich autorów przy pomocy elektronicznego systemu antyplagiatowego Plagiat.pl.

Zespół oceniający uważa, iż w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia należy rozważyć wprowadzenie wewnętrznych mechanizmów oceny jakości prac dyplomowych oraz przeglądy wymagań stosowanych na egzaminie dyplomowym. Analiza procesu ankietowania przeprowadzana na wizytowanym wydziale obejmuje kierunek zarządzanie w okresie kilkuletnim. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia dużo miejsca poświęca na ocenę kształcenia na odległość. Przeprowadzono ankiety studenckie dotyczące oceny tej formy zajęć. Zespół oceniający otrzymał sprawozdanie z ankietyzacji zajęć, protokoły hospitacyjne. Z analiz tych wynika że uczelnia identyfikuje opinie studentów i uwzględnia je w działaniach doskonalących. Wyniki ankiet są również uwzględniane w okresowej ocenie nauczycieli akademickich co zostało potwierdzone przedstawioną dokumentacją. Przegląd protokołów hospitacyjnych wskazuje iż zawierają one liczne, konstruktywne uwagi dla prowadzących.

b) wewnętrzny system przewiduje przeglądy programów kształcenia. W procedurze PS 05 przewiduje się aktualizowanie sylabusów dla kierunków studiów w tym *zarządzanie* - przewidziane są korekty i weryfikacja autorska. Zespół oceniający uważa, iż przegląd programowy powinien w procedurach być wyraźniej postrzegany nie tylko przez weryfikację sylabusów ale również weryfikację przedmiotów do wyboru i ich aktualizację, przegląd struktury programu, form zajęć, treści kształcenia z uwagi na dostosowanie go do potrzeb rynku pracy jak i z uwagi na zgłaszane postulaty interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

c) Ocena jakości kadry akademickiej uwzględniona jest w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia i uwzględniona w procedurze PS 09. Procedura ta wspomaga również politykę kadrową i obejmuje wybór wykładowców zatrudnionych na etat i na zlecenie, ocenę wykładowców poprzez przeprowadzenie hospitacji, ocenę na podstawie ankiet oraz ocenę na podstawie arkusza samooceny w tym przeprowadzenie oceny okresowej. Przegląd minimum kadrowego ma się odbywać raz w roku oraz przy tworzeniu nowego kierunku studiów. Ponadto uczelnia dokonuje okresowej oceny kadry akademickiej. Zespół oceniający otrzymał do wglądu wyniki ankietyzacji kadry, wyniki okresowej nauczycieli akademickich oraz *Bazę kwalifikowanych dostawców* (jest to baza dla potencjalnej kadry) Baza zawiera informacje o ocenie z ankiet, ocenę dyspozycyjności, komunikatywności w skali od 0 do 5 punktów. Opracowany jest regulamin przeprowadzania ocen pracowniczych. Celem oceny jest poprawa jakości pracy dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej a także administracyjnej (przy ocenie pracowników administracji)

Ankieta studencka obejmuje ocenę obsługi administracyjnej, ocenę warunków odbywania zajęć ocenę merytoryczną i formalną przedmiotu i ocenę wykładowcy.

Opracowana jest procedura odbywania hospitacji. Jest zapis, że wyniki hospitacji uwzględnia się w rocznej ocenie okresowej. Podczas wizytacji przedstawiono protokoły (arkusze) z 17 przeprowadzonych hospitacji za rok 2013. Nie przedstawiono planu wizytacji

d) ocena systemu ocen studentów

Uczelnia przedstawiła wyniki zaliczenia semestrów roku akademickiego 2012/2013. Analiza ta koncentruje się na identyfikacji osób niezaliczających przedmiot i semestr. Zespół oceniający uważa, iż warto podjąć analizę struktury ocen z sesji egzaminacyjnej, która może wskazać przyczyny otrzymywania słabszych ocen jak i dobrych.

Wewnętrzny system zawiera procedury zobowiązujące do badania zgodności programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia. Zarówno procedury jak i podjęte na Wydziale działania w zakresie monitorowania i analizy obszarów oceny jakości kształcenia pozwoliły na działania doskonalące. Opracowano raport z badań ankietowych który pozwolił określić te obszary, które zostały ocenione najslabiej. Były to: udział zajęć praktycznych, warunki lokalowe dla niepełnosprawnych, dostęp do Internetu. Między innymi po tych badaniach zdecydowano o zwiększeniu udziału zajęć praktycznych i wprowadzeniu większej palety zajęć o funkcji praktycznej. Studenci postulowali wcześniejszą informację o planach zajęć i ich zmian. Dziekan poinformowała że ten postulat studentów wprowadzono co studenci potwierdzili. Trzeba zauważyć, że zmodyfikowano i udoskonalono, w świetle uwag poczynionych przez Polską Komisję Akredytacyjną podczas wizytacji kierunku ekonomia, zasady dyplomowania. Wprowadzono jako element profilu praktycznego kierunku zarządzanie szerszą paletę aktywności praktycznej uwzględniającej działania studentów na rzecz Uczelni w celu zdobycia kompetencji społecznych. Wprowadzono do programu studiów moduł aktywności praktycznej. Podjęto prace nad rozwinięciem kreowania kompetencji społecznych, w tym kompetencji generycznych absolwentów Uczelni w tym kierunku zarządzanie.

Podstawowe informacje dotyczące jakości kształcenia jak: efekty kształcenia, program studiów, wewnętrzny system i jego procedury znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Brak jest upowszechniania wyników monitorowania jakości kształcenia, procesów doskonalących proces dydaktyczny.

2).

Wewnętrzny system przewiduje analizę potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez wykorzystanie wyników monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz opinie pracodawców. Procedura PO 05 przewiduje opracowywanie Raportu z monitoringu karier absolwentów oraz raportu zbiorczego „Analiza realnych trendów i potrzeb rynku pracy „. Ponadto procedura PS01 przewiduje budowę ofert kształcenia która uwzględnia proces konsultacyjny wśród interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz zatwierdzanie oferty kształcenia przez Radę Wydziału. Uczelnia opracowała raport p.t. *Edukacja menedżerska w woj. Zachodniopomorskim w kontekście sytuacji na rynku pracy* - wrzesień 2013. Przeprowadzono badania dotyczące stopnia zaangażowania pracowników uczelni w działalność projakościową. Rozmowy zespołu oceniającego z kadrą potwierdziły Jej zaangażowanie w proces budowy kultury jakości kształcenia poprzez działania doskonalące program studiów. Spotkanie z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia również wskazuje, że pracuje on systematycznie poprzez robocze spotkania nad budowaniem kultury jakości kształcenia. Studenci są członkami Wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia.

Mogą zabierać głos na Radach Wydziału. Natomiast stopień ich zaangażowania w funkcjonowanie systemu jest niski.

Procedura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia PS 12 dotycząca organizacji Klubu Absolwenta oraz działalności Biura Karier reguluje i wspomaga współpracę Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi. Uczelnia współpracuje od kilku lat z przedstawicielami biznesu i instytucjami regionu zachodniopomorskiego. Interesariusze zewnętrzni biorą udział w spotkaniach ze studentami w celu prezentacji firm. Dla przykładu, współpraca np. z Funduszem Poręczeń Kredytowych obejmuje realizację przedsięwzięć w zakresie edukacji ekonomicznej. Na Uczelni odbyło się Forum Doradców Kariery na którym dyskutowano o wyzwaniach rynku pracy. Odbyło się Spotkania Klubu HR Personalni, którego celem była dyskusja nad formami kształcenia w zakresie zarządzania kadrami. Firmy skupione wokół partnera strategicznego DGS Poland zwróciły się do uczelni w sprawie utworzenia programu studiów *Nowoczesne usługi biznesowe*

Zarządzeniem nr 11/2012 z dnia 22 czerwca 2012r. Rektora Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie wprowadzono *Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia*. Jednym z elementów systemu kontroli jakości kształcenia jest ankietyzacja. Ocena jakości kształcenia w ZPSB w Szczecinie prowadzona jest od stycznia 2013r. i odbywa się po każdym zakończonym semestrze (jak dotąd odbyła się dwa razy). Studenci oceniają sposób prowadzenia przez poszczególnych nauczycieli akademickich przedmiotów. Przedstawione przez Uczelnię wyniki ankiet dotyczące oceny wykładowcy pozwalają stwierdzić, iż ogólna ocena wszystkich wykładowców jest dobra. Kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego składa się z dwóch części: oceny merytorycznej i formalnej przedmiotu oraz z oceny wykładowcy, w arkuszu uwzględniono również miejsce na uwagi własne ankietowanego. Dodatkową formą ankietyzacji w ZPSB jest ocena programu i warunków studiowania w Uczelni. W arkuszu ankietowym znajdują się pytania dotyczące: obsługi administracyjnej, warunków odbywania zajęć oraz jakości kształcenia; w arkuszu ankietowym jest również przewidziane miejsce na własne uwagi ankietowanego. Wyniki ankiet przedstawione przez Władze Uczelni pozwalają stwierdzić, iż ogólna ocena jakości usług edukacyjnych świadczonych przez Uczelnię jest dobra. Należy nadmienić, iż z uwagi na nikłą aktywność Samorządu Studenckiego, warto dodać do arkusza ankietowego ocenę studentów dotyczącą organizacji studenckich, w tym stopnia ich aktywności. Obie ankiety są przeprowadzane w formie elektronicznej za pośrednictwem systemu Wirtualny Dziekanat.

W Uczelni funkcjonuje Zespół ds. Jakości Kształcenia. Zespół ten posiada w swoim składzie reprezentanta studentów. Przedstawione przez Uczelnię dokumenty pozwalają stwierdzić, iż studenci nie biorą czynnego udziału w pracach Zespołu i nie mają wpływu na budowę koncepcji jak i zakresu merytorycznego takich dokumentów jak: arkusze ankietowe, regulamin studiów czy regulamin pomocy materialnej.

Za główny powód braku zaangażowania w działalność na rzecz Samorządu Studenckiego studenci podają zobowiązania prywatne i zawodowe. Studenci ocenianego kierunku jednak mają częściowy wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia jako ogół studentów. W razie potrzeby studenci mają możliwość zgłaszania uwag związanych z procesem kształcenia do Dziekana. I tak na wniosek studentów kierunku zarządzanie Władze Uczelni wyraziły zgodę na zwiększenie liczby godzin dydaktycznych z wskazanego przez studentów przedmiotu.

Mimo starań Władz Uczelni w zaangażowanie przedstawicieli Samorządu Studenckiego w budowanie procesu kształcenia, przedstawiciele Samorządu Studenckiego pomimo formalnego uczestnictwa w organach kolegialnych Uczelni nie są zaangażowani w proces zapewniania jakości kształcenia, a ich obecność w organach kolegialnych nie ma realnego wpływu na kształtowanie ankiet oraz regulaminów, jak również na powstawanie planów i programów studiów ocenianego kierunku.

Była to pierwsza wizytacja

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji). Ekspert 1/2,

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+		-	+
umiejętności	+	+	+		-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego (ocena: w pełni,)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura zarządzania jakością kształcenia na kierunku zarządzanie uwzględnia strukturę organizacyjną Uczelni i wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Na Wydziale przeprowadza się ankietyzację zajęć, hospitację zajęć, przeglądy programowe, ocenę okresową nauczycieli akademickich co służy doskonaleniu jakości końcowych efektów kształcenia. Przegląd programowy powinien w procedurach być wyraźniej postrzegany nie tylko przez weryfikację sylabusów ale również weryfikację przedmiotów do wyboru i ich aktualizację, przegląd struktury programu, form zajęć, treści kształcenia z uwagi na dostosowanie go do potrzeb rynku pracy jak i z uwagi na zgłaszane postulaty interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. W ramach wewnętrznego systemu należy wprowadzić wewnętrzną procedurę weryfikacji oceny jakości prac dyplomowych.

2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą nauczyciele akademicy, przedstawiciele biznesu i w ograniczonym zakresie studenci. Zaleca się podjęcie działań aktywizujących studentów i interesariuszy zewnętrznych w tym absolwentów do uczestniczenia w procesie zapewnienia jakości kształcenia

9. Podsumowanie - cały zespół

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	Niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz		X			

system weryfikacji					
3. program studiów		x			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		Odstąpiono od oceny			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Wizytowany kierunek zarządzanie funkcjonujący na Wydziale Nauk Społecznych może mieć perspektywy rozwoju z uwagi na przyjęty i rozwijany praktyczny profil kształcenia. Uczelnia posiada dobrą, własną bazę lokalową i ustabilizowaną zaangażowaną kadrę dydaktyczną. Silną stroną są też doświadczenia w pozyskiwaniu i realizacji projektów unijnych, a także innych projektów biznesowych. Szanse rozwojowe wzmacnia też dobre przygotowanie Uczelni do prowadzenia kształcenia na odległość oraz planowany rozwój form kształcenia zgodnego z koncepcją *Life Long Learning*, w celu przyciągnięcia na Uczelnię osób dorosłych odczuwających potrzebę uzupełnienia kwalifikacji. Działania Uczelni w świetle uwarunkowań demograficznych powinny preferować jakość kształcenia i innowacyjne metody kształcenia na profilu praktycznym.

Jak wynika z raportu przygotowanego na zlecenie ZPSB *Edukacja menedżerska w województwie zachodniopomorskim w kontekście sytuacji na rynku pracy* (sierpień 2013), w regionie istnieje zapotrzebowanie na kształcenie praktyczne w zakresie zarządzania – rynek poszukuje tego typu specjalistów. Mimo to, duża konkurencja na rynku edukacyjnym połączona ze skutkami niżu demograficznego musi skłaniać Wydział do dalszej troski o jakość oferty dydaktycznej, m.in. poprzez:

- położenie akcentu na kształcenie praktyczne, włączanie do kształcenia osób i podmiotów z otoczenia biznesu,
- wzbogacanie oferty o specjalności poszukiwane na rynku pracy, czego przykładem są rozmowy z przedstawicielami sektora SSC w sprawie uruchomienia nowej specjalności, a także),
- stosowanie nowoczesnych technologicznie i metodologicznie form kształcenia,
- opracowanie i zrealizowanie programu wsparcia w rozwój kompetencji merytorycznych i dydaktycznych pracowników uczelni,
- rozwój form kształcenia zgodnego z koncepcją *Life Long Learning*, w celu przyciągnięcia na Uczelnię osób dorosłych odczuwających potrzebę uzupełnienia kwalifikacji.